

ഓം നമഃ പരമാത്മനേ, ശ്രീ മഹാഗണപതയേ നമഃ,
ശ്രീ ഗുരുഭ്യോ നമഃ, ഹരിഃ ഓം
— —

കൃഷ്ണ യജുർവേദീയ തൈത്തിരീയ സംഹിതാ
പദ പാഠഃ (വാക്യ സംഹിത)

ദിതീയകാണ്ഡ

ദിതീയഃ പ്രശ്നഃ

Notes:

- Please refer to the book “TS Kandam 1” and “TS 1.1 pada paadam with Vaakyam” for notes and conventions used in this Compilation.
- Please download our vedic compilations from our web site www.vedavms.in.

Table of Contents

2 കൃഷ്ണ യജുർവേദീയ തൈത്തിരീയ സംഹിതായാം പദ പാഠേ ദ്വിതീയം കാണ്ഡം	3
---	---

2.2 ദ്വിതീയകാണ്ഡേ ദ്വിതീയഃ പ്രശ്നഃ - ഇഷ്ടവിധാനം	3
---	---

ഓം നമഃ പരമാത്മനേ, ശ്രീ മഹാഗണപതയേ നമഃ,

ശ്രീ ഗുരുഭ്യോ നമഃ, ഹരിഃ ഓം

2 കൃഷ്ണ യജുർവേദീയ തൈത്തിരീയ

സംഹിതായാം പദ പാഠേ ദ്വിതീയം കാണ്ഡം

2.2 ദ്വിതീയകാണ്ഡേ ദ്വിതീയഃ പ്രശ്നഃ - ഇഷ്ടിവിധാനം

2.2.1.1

പ്രജാപതിഃ പ്രജാ അസൃജത താഃ സൃഷ്ടാ ഇന്ദ്രാഗ്നി
 അപാഗൃഹതാഽ സോഽചായത് പ്രജാപതിരിന്ദ്രാഗ്നി വൈ മേ
 പ്രജാ അപാഘൃക്ഷതാമിതി സ ഏതമൈന്ദ്രാഗ്ന-
 മേകാദശകപാല-മപശ്യത് തം നിരവപത് താവസ്മൈ പ്രജാഃ
 പ്രാസാധയതാ-മിന്ദ്രാഗ്നി വാ ഏതസ്യ പ്രജാമപ ഗൃഹതോ
 യോഽലം പ്രജായൈ സൻ പ്രജാം ന വിന്ദതേ ഐന്ദ്രാഗ്ന-
 മേകാദശകപാലം നിർവപേത്-പ്രജാകാമ ഇന്ദ്രാഗ്നി - [] 1

2.2.1.1 - Padam

പ്രജാപതിരിതി പ്രജാ - പതിഃ । പ്രജാ ഇതി പ്ര - ജാഃ ।
 അസൃജത । താഃ । സൃഷ്ടാഃ । ഇന്ദ്രാഗ്നി ഇതീന്ദ്ര - അഗ്നി ।
 അപേതി । അഗൃഹതാം । സഃ । അചായത് ।

പദ പാഠേ (വാക്യ സഹിത) - ദിതീയകാണ്ഡേ - ദിതീയഃ പ്രശ്നഃ

പ്രജാപതിരിതി പ്രജാ - പതിഃ । ഇന്ദ്രാഗ്നി ഇതീന്ദ്ര-അഗ്നി ।
വൈ । മേ । പ്രജാ ഇതി പ്ര-ജാഃ । അപേതി । അഘൃക്ഷതാം ।
ഇതി । സഃ । ഏതം । ഐന്ദ്രാഗ്നമിത്യേന്ദ്ര - അഗ്നം ।
ഏകാദശകപാലമിത്യേകാദശ - കപാലം । അപശ്യത് । തം ।
നിരിതി । അവപത് । തൗ । അസ്മൈ । പ്രജാ ഇതി പ്ര - ജാഃ ।
പ്രേതി । അസാധയതാം । ഇന്ദ്രാഗ്നി ഇതീന്ദ്ര-അഗ്നി ।
വൈ । ഏതസ്യ । പ്രജാമിതി പ്ര - ജാം । അപേതി । ഗൃഹതഃ ।
യഃ । അലം । പ്രജായാ ഇതി പ്ര - ജായൈ । സന്ന് ।
പ്രജാമിതി പ്ര - ജാം । ന । വിന്ദതേ ।
ഐന്ദ്രാഗ്നമിത്യേന്ദ്ര - അഗ്നം ।
ഏകാദശകപാലമിത്യേകാദശ - കപാലം । നിരിതി ।
വപേത് । പ്രജാകാമ ഇതി പ്രജാ - കാമഃ ।
ഇന്ദ്രാഗ്നി ഇതീന്ദ്ര - അഗ്നി । 1 (50)

2.2.1.2

ഏവ സ്വേന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി താവേവാസ്മൈ
പ്രജാം പ്ര സാധയതോ വിന്ദതേ പ്രജാ-മൈന്ദ്രാഗ്ന-
മേകാദശകപാലം നിർവപേത് സ്വർധമാനഃ ക്ഷേത്രേ വാ
സജാതേഷു വേന്ദ്രാഗ്നി ഏവ സ്വേന ഭാഗധേയേനോപ

ധാവതി താഭ്യാമേവേന്ദ്രിയം വീര്യം ഭ്രാതൃവൃന്ദസ്യ വൃക്തേ
 വി പാപ്മനാ ഭ്രാതൃവൃന്ദേ ജയതേപ വാ ഏതസ്മാദിന്ദ്രിയം
 വീര്യം ക്രാമതി യഃ സംഗ്രാമ-മുപപ്രയാത്യേന്ദ്രാഗ്ന-
 മേകാദശകപാലം നിർ - [] 2

2.2.1.2 - Padam

ഏവ । സ്വേന । ഭാഗധേയേനേതി ഭാഗ - ധേയേന । ഉപേതി ।
 ധാവതി । തൗ । ഏവ । അസ്മൈ । പ്രജാമിതി പ്ര - ജാം ।
 പ്രേതി । സാധയതഃ । വിന്ദതേ । പ്രജാമിതി പ്ര - ജാം ।
 ഐന്ദ്രാഗ്നമിത്യേന്ദ്ര - അഗ്നം ।
 ഏകാദശകപാലമിത്യേകാദശ - കപാലം । നിരിതി । വപേത് ।
 സ്പർധമാനഃ । ക്ഷേത്രേ । വാ । സജാതേഷിതി
 സ-ജാതേഷു । വാ । ഇന്ദ്രാഗ്നീ ഇതീന്ദ്ര - അഗ്നീ । ഏവ ।
 സ്വേന । ഭാഗധേയേനേതി ഭാഗ - ധേയേന । ഉപേതി ।
 ധാവതി । താഭ്യാം । ഏവ । ഇന്ദ്രിയം । വീര്യം ।
 ഭ്രാതൃവൃന്ദസ്യ । വൃക്തേ । വീതി । പാപ്മനാ । ഭ്രാതൃവൃന്ദേ ।
 ജയതേ । അപേതി । വൈ । ഏതസ്മാത് । ഇന്ദ്രിയം । വീര്യം ।
 ക്രാമതി । യഃ । സംഗ്രാമിതി സം - ഗ്രാമം ।
 ഉപപ്രയാതീത്യുപ - പ്രയാതി ।

ഐന്ദ്രാഗ്നിമിത്യേന്ദ്ര - അഗ്നം ।

ഏകാദശകപാലമിത്യേകാദശ - കപാലം । നിരീതി । 2 (50)

2.2.1.3

-വപേഥ് സംഗ്രാമ-മുപപ്രയാസ്യന്നിന്ദ്രാഗ്നീ ഏവ സേവൻ
ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി താവേവാസ്മിന്നിന്ദ്രിയം വീര്യം
ധത്തഃ സഹേന്ദ്രിയേണ വീര്യേണോപ പ്ര യാതി ജയതി തപ്
സംഗ്രാമം വി വാ ഏഷ ഇന്ദ്രിയേണ വീര്യേണർധ്യതേ യഃ
സംഗ്രാമം ജയത്യേന്ദ്രാഗ്ന-മേകാദശകപാലം നിർവപേഥ്
സംഗ്രാമം ജിത്വേന്ദ്രാഗ്നീ ഏവ സേവൻ ഭാഗധേയേനോപ
ധാവതി താവേവാസ്മിന്നിന്ദ്രിയം വീര്യം - [] 3

2.2.1.3 - Padam

വപേത് । സംഗ്രാമമിതി സം - ഗ്രാമം ।

ഉപപ്രയാസ്യന്നിത്യുപ - പ്രയാസ്യൻ । ഇന്ദ്രാഗ്നീ

ഇതീന്ദ്ര - അഗ്നീ । ഏവ । സേവൻ । ഭാഗധേയേനേതി

ഭാഗ-ധേയേന । ഉപേതി । ധാവതി । തപ് । ഏവ । അസ്മിൻ ।

ഇന്ദ്രിയം । വീര്യം । ധത്തഃ । സഹ । ഇന്ദ്രിയേണ ।

വീര്യേണ । ഉപ । പ്രേതി । യാതി । ജയതി । തം ।

സംഗ്രാമമിതി സം-ഗ്രാമം । വീതി । വൈ । ഏഷഃ ।

പദ പാഠേ (വാക്യ സഹിത) - ദിതീയകാണ്ഡേ - ദിതീയഃ പ്രശ്നഃ

ഇന്ദ്രിയേ॑ണ॒ । വീ॒ര്യേ॑ണ॒ । ഋ॒ധൃതേ॑ । യഃ॒ । സംഗ്രാ॑മിതി
സം - ഗ്രാ॑മം । ജയ॑തി । ഐ॒ന്ദ്രാഗ്നി॑മിത്യേ॒ന്ദ്ര - അ॑ഗ്നം ।
ഏ॒കാദ॑ശക॒പാല॑മിത്യേ॒കാദ॑ശ - ക॒പാല॑ം । നി॒രിതി॑ । വ॒പേത് ।
സംഗ്രാ॑മിതി സം - ഗ്രാ॑മം । ജി॒ത്വാ । ഇ॒ന്ദ്രാഗ്നി॑
ഇ॒തീ॒ന്ദ്ര - അ॑ഗ്നീ । ഏ॒വ । സ്വേ॒ന । ഭാ॒ഗധേ॑യേനേതി
ഭാ॒ഗ-ധേ॑യേന॒ । ഉ॒പേതി॑ । ധാ॒വതി॑ । തൗ॒ । ഏ॒വ । അ॒സ്മിൻ ।
ഇന്ദ്രിയം॑ । വീ॒ര്യം॑ । 3 (50)

2.2.1.4

ധത്തോ॑ നേന്ദ്രിയേ॑ണ॒ വീ॒ര്യേ॑ണ॒ വൃ॒ധൃതേ॑പ വാ
ഏ॒തസ്മാ॑ദിന്ദ്രിയം॑ വീ॒ര്യം॑ ക്രാ॒മതി॑ യ ഏ॒തി ജ॑നതാ॒മൈന്ദ്രാ॑ഗ്നി-
മേ॒കാദ॑ശക॒പാല॑ം നി॒ർവ॑പേ-ജ॒ജന॑താ॒മേഷ്യ॑ന്നി॒ന്ദ്രാഗ്നി॑ ഏ॒വ
സ്വേ॒ന ഭാ॒ഗധേ॑യേനോ॒പ ധാ॒വതി॑ താ॒വേവാ॑സ്മി॒ന്നിന്ദ്രിയം॑
വീ॒ര്യം॑ ധ॒ത്തഃ॑ സഹേ॒ന്ദ്രിയേ॑ണ॒ വീ॒ര്യേ॑ണ॒ ജ॑നതാ॒മേതി॑
പൗ॒ഷം॑ ച॒രുമ॑നു॒ നി॒ർവ॑പേത് പൗ॒ഷാ വാ॑ ഇന്ദ്രിയ॑സ്യ
വീ॒ര്യ॑സ്യാ॒നുപ്ര॑ദാതാ പൗ॒ഷണ॑മേവ - [] 4

2.2.1.4 - Padam

ധ॒ത്തഃ॑ । ന॒ । ഇന്ദ്രിയേ॑ണ॒ । വീ॒ര്യേ॑ണ॒ । വീ॒തി॑ । ഋ॒ധൃതേ॑ ।
അ॒പേതി॑ । വൈ॒ । ഏ॒തസ്മാ॑ത് । ഇന്ദ്രിയം॑ । വീ॒ര്യം॑ । ക്രാ॒മതി॑ ।

പദ പാഠേ (വാക്യ സഹിത) - ദിതീയകാണ്ഡേ - ദിതീയഃ പ്രശ്നഃ

യഃ | ഏതി | ജനതാം | ഐന്ദ്രാഗ്നമിത്യേന്ദ്ര - അഗ്നം |
ഏകാദശകപാലമിത്യേകാദശ - കപാലം | നിരിതി | വപേത് |
ജനതാം | ഏഷ്യന് | ഇന്ദ്രാഗ്നീ ഇതീന്ദ്ര - അഗ്നീ | ഏവ |
സ്വേന | ഭാഗധേയേനേതി ഭാഗ-ധേയേന | ഉപേതി |
ധാവതി | തൗ | ഏവ | അസിന് | ഇന്ദ്രിയം | വീര്യം |
ധത്തഃ | സഹ | ഇന്ദ്രിയേണ | വീര്യേണ | ജനതാം | ഏതി |
പൗഷ്ണം | ചരും | അനു | നിരിതി | വപേത് | പൂഷാ | വൈ |
ഇന്ദ്രിയസ്യ | വീര്യസ്യ | അനുപ്രദാതേത്യനു - പ്രദാതാ |
പൂഷണം | ഏവ | 4 (50)

2.2.1.5

സ്വേന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി സ ഏവാസ്മാ ഇന്ദ്രിയം
വീര്യമനു പ്രയച്ഛതി ക്ഷേത്രപത്യം ചരും നിർവപേ-
ജനതാമാഗത്യേവ വൈ ക്ഷേത്രസ്യ പതിരസ്യാമേവ
പ്രതി തിഷ്ഠത്യേന്ദ്രാഗ്ന-മേകാദശകപാല-മുപരിഷ്ടാ-
നിർവപേദസ്യാമേവ പ്രതിഷ്ഠായേന്ദ്രിയം വീര്യമുപരിഷ്ടാ-
ദാത്ഥൻ ധത്തേ | 5

2.2.1.5 - Padam

സ്വേ॑ന॒ | ഭാ॒ഗധേ॑യേനേതി॑ ഭാ॒ഗ-ധേ॑യേന॒ | ഉ॒പേതി॑ |
 ധാ॒വതി॑ | സഃ॒ | ഏ॒വ | അ॒സ്മൈ॒ | ഇ॒ന്ദ്രിയം॑ | വീ॒ര്യം॑ | അ॒നു |
 പ്രേ॒തി | യ॒ച്ചതി॑ | ക്ഷേ॒ത്രപ॑ത്യമിതി॑ ക്ഷേ॒ത്ര - പ॑ത്യം |
 ച॒രും | നി॒രിതി॑ | വ॒പേത് | ജ॒നതാം॑ | ആ॒ഗത്യേ॑ത്യാ - ഗ॒ത്യ |
 ഇ॒യം | വൈ॑ | ക്ഷേ॒ത്രസ്യ॑ | പ॒തിഃ | അ॒സ്യാം | ഏ॒വ |
 പ്ര॒തീതി॑ | തി॒ഷ്ഠതി॑ | ഐ॒ന്ദ്രാഗ്നി॑ത്യൈന്ദ്ര - അ॒ഗ്നം |
 ഏ॒കാദ॑ശകപാലമിത്യേ॒കാദ॑ശ - ക॒പാലം॑ | ഉ॒പരി॑ഷ്ഠാത് |
 നി॒രിതി॑ | വ॒പേത് | അ॒സ്യാം | ഏ॒വ | പ്ര॒തിഷ്ഠാ॑യേതി॑
 പ്ര॒തി - സ്ഥാ॑യ | ഇ॒ന്ദ്രിയം॑ | വീ॒ര്യം॑ | ഉ॒പരി॑ഷ്ഠാത് |
 ആ॒ത്മൻ | ധ॒ത്തേ | 5 (39)

(പ്ര॒ജാകാ॑മ ഇ॒ന്ദ്രാഗ്നി॑ - ഉ॒പപ്ര॑യാത്യൈന്ദ്രാഗ്നി
 മേ॒കാദ॑ശകപാലം നിർ - വീ॒ര്യം - പു॒ഷ്ണമേ॑ വൈ -
 കാ॒ന്നച॑ത്വാരി॒ശ്ശ്ച) (A1)

2.2.2.1

അ॒ഗ്നയേ॑ പ॒ഥികൃ॑തേ॒ പുരോ॑ധാശ-മ॒ഷ്ടാക॑പാലം
 നിർവ॑പേദ്യോ ദർശ॒പൂർണ്ണ॑മാസയാജീ॒ സന്ന॑മാവാ॒സ്യാം വാ

പൗർണ്ണമാസീം വാതിപാദയേത് പഥോ വാ
 ഏഷോധ്യപഥേനൈതി യോ ദർശപൂർണ്ണമാസയാജീ
 സന്നമാവാസ്യാം വാ പൗർണ്ണമാസീം വാതിപാദയത്യഗ്നിമേവ
 പമികൃതഃ സേന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി സ
 ഏവൈനമപമാത് പർണാമപി നയത്യനധ്വാൻ ദക്ഷിണാ
 വഹീ ഹ്യേഷ സമൃദ്ധ്യാ അഗ്നയേ വ്രതപതയേ - [] 6

2.2.2.1 - Padam

അഗ്നയേ । പമികൃത ഇതി പമി - കൃതേ । പുരോധാശം ।
 അഷ്ടാകപാലമിത്യഷ്ടാ - കപാലം । നിരിതി । വപേത് । യഃ ।
 ദർശപൂർണ്ണമാസയാജീതി ദർശപൂർണ്ണമാസ - യാജീ ।
 സന്ന് । അമാവാस्याമിത്യമാ - വാസ്യാം । വാ ।
 പൗർണ്ണമാസീമിതി പൗർണ്ണ - മാസീം । വാ ।
 അതിപാദയേദിത്യതി - പാദയേത് । പഥഃ । വൈ । ഏഷഃ ।
 അധീതി । അപഥേന । ഏതി । യഃ ।
 ദർശപൂർണ്ണമാസയാജീതി ദർശപൂർണ്ണമാസ - യാജീ ।
 സന്ന് । അമാവാस्याമിത്യമാ - വാസ്യാം । വാ ।
 പൗർണ്ണമാസീമിതി പൗർണ്ണ - മാസീം । വാ ।
 അതിപാദയതീത്യതി - പാദയതി । അഗ്നിം । ഏവ ।

പദ പാഠേ (വാക്യ സഹിത) - ദ്വിതീയകാണ്ഡേ - ദ്വിതീയഃ പ്രശ്നഃ

പമികൃതമിതി പമി - കൃതം । സ്വേന ।

ഭാഗധേയേനേതി ഭാഗ - ധേയേന । ഉപേതി । ധാവതി । സഃ ।

ഏവ । ഏനം । അപമാത് । പന്മാം । അപീതി । നയതി ।

അനന്ധാൻ । ദക്ഷിണാ । വഹീ । ഹി । ഏഷഃ ।

സമൃദ്ധ്യാ ഇതി സം - ജദ്ധ്യേ । അഗന്യേ ।

വ്രതപതയ ഇതി വ്രത - പതയേ । 6 (50)

2.2.2.2

പുരോധാശമഷ്ടാകപാലം നിർവപേദ്യ ആഹിതാഗ്നിഃ

സന്നവ്രത്യമിവ ചരേദഗ്നിമേവ വ്രതപതിഃ സ്വേന

ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി സ ഏവൈനം വ്രതമാ ലംഭയതി

വ്രത്യോ ഭവത്യഗന്യേ രക്ഷോഃപ്ത പുരോധാശമഷ്ടാകപാലം

നിർവപേദ്യഃ രക്ഷാഃസി സചേരന്നഗ്നിമേവ രക്ഷോഹണഃ

സ്വേന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി സ ഏവാസ്മാദ്-

രക്ഷാഃസ്യപ ഹന്തി നിശിതായാം നിർവപേ - [] 7

2.2.2.2 - Padam

പുരോധാശം । അഷ്ടാകപാലമിത്യഷ്ടാ - കപാലം । നിരിതി ।

വപേത് । യഃ । ആഹിതാഗ്നിരിത്യാഹിത - അഗ്നിഃ । സന്ന് ।

അവ്രത്യം । ഇവ । ചരേത് । അഗ്നിം । ഏവ । വ്രതപതിമിതി

പദ പാഠേ (വാക്യ സഹിത) - ദിതീയകാണ്ഡേ - ദിതീയഃ പ്രശ്നഃ

വ്രത - പതിം । സ്വേന । ഭാഗധേയേനേതി ഭാഗ - ധേയേന ।

ഉപേതി । ധാവതി । സഃ । ഏവ । ഏനം । വ്രതം । ഏതി ।

ലംഭയതി । വ്രത്യഃ । ഭവതി । അഗ്നയേ ।

രക്ഷോഘ്ന ഇതി രക്ഷഃ - ഘ്നേ । പുരോധാശം ।

അഷ്ടാകപാലമിത്യഷ്ടാ - കപാലം । നിരിതി । വപേത് । യം ।

രക്ഷാച്സി । സചേരന് । അഗ്നിം । ഏവ ।

രക്ഷോഹണമിതി രക്ഷഃ - ഹനം । സ്വേന । ഭാഗധേയേനേതി

ഭാഗ - ധേയേന । ഉപേതി । ധാവതി । സഃ । ഏവ । അസ്മാത് ।

രക്ഷാച്സി । അപേതി । ഹന്തി ।

നിശിതായാമിതി നി - ശിതായാം । നിരിതി । വപേത് । 7 (50)

2.2.2.3

-നിശിതായാച് ഹി രക്ഷാച്സി പ്രേരതേ സംപ്രേർണാന്യേ

വൈനാനി ഹന്തിപരിശ്രിതേ യാജയേദ്-രക്ഷസാ-

മനന്വചാരായ രക്ഷോഘ്നീ യാജ്യാനുവാക്യേ ഭവതോ

രക്ഷസാഃ സ്തൂത്യാ അഗ്നയേ രുദ്രവതേ പുരോധാശ-

മഷ്ടാകപാലം നിർവപേദ- ഭിചരണേഷാ വാ അസ്യ ഘോരാ

തന്മൂർ യദ്- രുദ്രസ്തസ്മാ ഏവൈനമാ വൃശ്ചതി താജഗാർതി

- മാർച്ഛത്യഗ്നയേ സുരഭിമതേ പുരോധാശമഷ്ടാകപാലം

പദ പാഠേ (വാക്യ സഹിത) - ദ്വിതീയകാണ്ഡേ - ദ്വിതീയഃ പ്രശ്നഃ
 നിർവപേദ്യസ്യ ഗാവോ വാ പുരുഷാ - [] 8

2.2.2.3 - Padam

നിശിതായാമിതി നി - ശിതായാം | ഹി | രക്ഷാഽസി |
 പ്രേരത ഇതി പ്ര - ഹുരതേ | സംപ്രേർണാനീതി
 സം - പ്രേർണാനി | ഏവ | ഏനാനി | ഹന്തി |
 പരിശ്രിത ഇതി പരി - ശ്രിതേ | യാജയേത് | രക്ഷസാം |
 അന്നവചാരായേത്യനനു - അവചാരായ |
 രക്ഷോഘ്നീ ഇതി രക്ഷഃ - ഘ്നീ | യാജ്യാനുവാക്യേ ഇതി
 യാജ്യാ - അനുവാക്യേ | ഭവതഃ | രക്ഷസാം |
 സ്തൂത്യേ | അഗ്നയേ | രൂദ്രവത ഇതി രൂദ്ര - വതേ |
 പുരോധാശം | അഷ്ടാകപാലമിത്യഷ്ടാ - കപാലം | നിരിതി |
 വപേത് | അഭിചരന്നിത്യഭി- ചരന് | ഏഷാ | വൈ | അസ്യ |
 ഘോരാ | തന്മുഃ | യത് | രൂദ്രഃ | തസ്സൈ | ഏവ | ഏനം |
 ഏതി | വൃശ്ചതി | താജക് | ആർതീം | ഏതി | ജച്ഛതി |
 അഗ്നയേ | സുരഭിമത ഇതി സുരഭി - മതേ | പുരോധാശം |
 അഷ്ടാകപാലമിത്യഷ്ടാ-കപാലം | നിരിതി | വപേത് | യസ്യ |
 ഗാവഃ | വാ | പുരുഷാഃ | 8 (50)

2.2.2.4

വാ പ്രമീയേരൻ യോ വാ ബിഭീയാദേഷാ വാ അസ്യ
 ഭേഷജ്യാ തന്നൂർയഥ് സൂരഭിമതീ തയൈവാസ്മൈ ഭേഷജം
 കരോതി സൂരഭിമതേ ഭവതി പൂതീഗന്ധസ്യോപഹത്യാ
 അഗ്നയേ ക്ഷാമവതേ പുരോധാശമഷ്ടാകപാലം നിർവപേഥ്
 സംഗ്രാമേ സംയത്തേ ഭാഗധേയേനൈവൈനച് ശമയിത്വാ
 പരാന്നഭി നിർഭിശതി യമവരേഷാം വിധ്യന്തി ജീവതി സ യം
 പരേഷാം പ്ര സ മീയതേ ജയതി തച് സംഗ്രാമ - [] 9

2.2.2.4 - Padam

വാ പ്രമീയേരന്നിതി പ്ര-മീയേരൻ യഃ വാ ബിഭീയാത്
 ഏഷാ വൈ അസ്യ ഭേഷജ്യാ തന്നൂഃ യത്
 സൂരഭിമതീതി സൂരഭി - മതീ തയാ ഏവ അസ്മൈ
 ഭേഷജം കരോതി സൂരഭിമത ഇതി സൂരഭി-മതേ ഭവതി
 പൂതീഗന്ധസ്യേതി പൂതീ - ഗന്ധസ്യ
 അപഹത്യാ ഇത്യപ - ഹതൈ അഗ്നയേ
 ക്ഷാമവത ഇതി ക്ഷാമ-വതേ പുരോധാശം
 അഷ്ടാകപാലമിത്യഷ്ടാ - കപാലം നിരിതി വപേത്
 സംഗ്രാമ ഇതി സം - ഗ്രാമേ സംയത്ത ഇതി

പദ പാഠേ (വാക്യ സഹിത) - ദ്വിതീയകാണ്ഡേ - ദ്വിതീയഃ പ്രശ്നഃ

സം - യത്തേ । ഭാഗധേയേനേതി ഭാഗ - ധേയേന । ഏവ ।
ഏനം । ശമയിത്വാ । പരാൻ । അഭി । നിരിതി । ദിശതി । യം ।
അവരേഷാം । വിധ്യന്തി । ജീവതി । സഃ । യം । പരേഷാം ।
പ്രേതി । സഃ । മീയതേ । ജയതി ।

തം । സംഗ്രാമിതി സം - ഗ്രാമം । 9 (50)

2.2.2.5

-മഭി വാ ഏഷ ഏതാനുച്യതി യേഷാം പൂർവാപരാ അന്വഞ്ചഃ
പ്രമീയന്തേ പുരുഷാഹുതിർഹ്യസ്യ പ്രിയതമാഗന്യേ
ക്ഷാമവതേ പുരോധാശമഷ്ടാകപാലം നിർവപേദ്-ഭാഗധേയേ-
നൈവൈനച് ശമയതി നൈഷാം പുരാ ss*യുഷോപരഃ
പ്രമീയതേഭി വാ ഏഷ ഏതസ്യ ഗൃഹാനുച്യതി യസ്യ
ഗൃഹാൻ ദഹത്യഗന്യേ ക്ഷാമവതേ പുരോധാശമഷ്ടാകപാലം
നിർവപേദ്- ഭാഗധേയേനൈവൈനച് ശമയതി
നാ () സ്യാപരം ഗൃഹാൻ ദഹതി । 10

2.2.2.5 - Padam

അഭിതി । വൈ । ഏഷഃ । ഏതാൻ । ഉച്യതി । യേഷാം ।
പൂർവാപരാ ഇതി പൂർവ - അപരാഃ । അന്വഞ്ചഃ ।
പ്രമീയന്ത ഇതി പ്ര - മീയന്തേ । പുരുഷാഹുതിരിതി

പുരുഷ - ആഹുതിഃ | ഹി | അസ്യ | പ്രിയതമേതി
 പ്രിയ - തമാ | അഗ്നയേ | ക്ഷാമവത ഇതി ക്ഷാമ - വതേ |
 പുരോധാശം | അഷ്ടാകപാലമിത്യഷ്ടാ - കപാലം | നിരിതി |
 വപേത് | ഭാഗധേയേനേതി ഭാഗ - ധേയേന | ഏവ | ഏനം |
 ശമയതി | ന | ഏഷാം | പുരാ | ആയുഷഃ | അപരഃ | പ്രേതി |
 മീയതേ | അഭീതി | വൈ | ഏഷഃ | ഏതസ്യ | ഗൃഹാൻ |
 ഉചൃതി | യസ്യ | ഗൃഹാൻ | ദഹതി | അഗ്നയേ |
 ക്ഷാമവത ഇതി ക്ഷാമ - വതേ | പുരോധാശം |
 അഷ്ടാകപാലമിത്യഷ്ടാ - കപാലം | നിരിതി | വപേത് |
 ഭാഗധേയേനേതി ഭാഗ - ധേയേന | ഏവ | ഏനം | ശമയതി |
 ന () | അസ്യ | അപരം | ഗൃഹാൻ | ദഹതി | **10 (54)**

(വ്രതപതയേ - നിശീതായാം നിർവപേത് - പുരുഷാഃ -
 സംഗ്രാമം - ന - ചതാരി ച) (A2)

2.2.3.1

അഗ്നയേ കാമായ പുരോധാശമഷ്ടാകപാലം നിർവപേദ്യം
 കാമോ നോപനമേദഗ്നിമേവ കാമഃ സ്വേന ഭാഗധേയേനോപ
 ധാവതി സ ഏവൈനം കാമേന സമർധയത്യുപൈനം
 കാമോ നമത്യഗ്നയേ യ വിഷ്ടായ പുരോധാശമഷ്ടാകപാലം

പദ പാഠേ (വാക്യ സഹിത) - ദിതീയകാണ്ഡേ - ദിതീയഃ പ്രശ്നഃ
നിർവപേമ് സ്തർധമാനഃ ക്ഷേത്രേ വാ സജാതേഷു വാടഗ്നിമേവ
യവിഷ്ടം സ്വേന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി
തേനൈവേന്ദ്രിയം വീര്യം ഭ്രാതൃവൃന്ദ്യ - [] 11

2.2.3.1 - Padam

അഗ്നയേ । കാമായ । പുരോധാശം ।
അഷ്ടാകപാലമിത്യഷ്ടാ - കപാലം । നിരിതി । വപേത് । യം ।
കാമഃ । ന । ഉപനമേദിത്യുപ-നമേത് । അഗ്നിം । ഏവ । കാമം ।
സ്വേന । ഭാഗധേയേനേതി ഭാഗ - ധേയേന । ഉപേതി ।
ധാവതി । സഃ । ഏവ । ഏനം । കാമേന । സമിതി ।
അർധയതി । ഉപേതി । ഏനം । കാമഃ । നമതി । അഗ്നയേ ।
യവിഷ്ടായ । പുരോധാശം ।
അഷ്ടാകപാലമിത്യഷ്ടാ-കപാലം । നിരിതി । വപേത് ।
സ്തർധമാനഃ । ക്ഷേത്രേ । വാ ।
സജാതേഷിതി സ - ജാതേഷു । വാ । അഗ്നിം । ഏവ ।
യവിഷ്ടം । സ്വേന । ഭാഗധേയേനേതി ഭാഗ - ധേയേന ।
ഉപേതി । ധാവതി । തേന । ഏവ । ഇന്ദ്രിയം । വീര്യം ।
ഭ്രാതൃവൃന്ദ്യ । 11 (50)

2.2.3.2

യുവതേ വിപാപ്‌മനാ ഭ്രാതൃവേണ ജയതേഽഗ്നയേ
 യവിഷ്ടായ പുരോധാശമഷ്ടാകപാലം നിർവപേദ-
 ഭിചര്യമാണോ ഽഗ്നിമേവ യവിഷ്ടം സ്വേന ഭാഗധേയേനോപ
 ധാവതി സ ഏവാസ്മാദ്-രക്ഷാച്ഛി യവയതി നൈന-
 മഭിചരൻമി സ്തൃണുതേഽഗ്നയ ആയുഷ്മതേ
 പുരോധാശമഷ്ടാകപാലം നിർവപേദഃ കാമയേത
 സർവമായുരിയാ-മിത്യഗ്നി-മേവാഽഽയുഷ്മന്തം സ്വേന
 ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി സ ഏവാസ്മി - [] 12

2.2.3.2 - Padam

യുവതേ । വീതി । പാപ്‌മനാ । ഭ്രാതൃവേണ । ജയതേ ।
 അഗ്നയേ । യവിഷ്ടായ । പുരോധാശം ।
 അഷ്ടാകപാലമിത്യഷ്ടാ - കപാലം । നിരിതി । വപേത് ।
 അഭിചര്യമാണ ഇത്യഭി - ചര്യമാണഃ । അഗ്നിം । ഏവ ।
 യവിഷ്ടം । സ്വേന । ഭാഗധേയേനേതി ഭാഗ - ധേയേന ।
 ഉപേതി । ധാവതി । സഃ । ഏവ । അസ്മാത് । രക്ഷാച്ഛി ।
 യവയതി । ന । ഏനം । അഭിചരന്നിത്യഭി - ചരൻ ।
 സ്തൃണുതേ । അഗ്നയേ । ആയുഷ്മതേ । പുരോധാശം ।

പദ പാഠേ (വാക്യ സഹിത) - ദിതീയകാണ്ഡേ - ദിതീയഃ പ്രശ്നഃ

അഷ്ടാകപാലമിത്യഷ്ടാ - കപാലം । നിരിതി । വപേത് । യഃ ।

കാമയേത । സർവം । ആയുഃ । ഇയാം । ഇതി । അഗ്നിം ।

ഏവ । ആയുഷ്ഠന്തം । സ്വേന ।

ഭാഗധേയേനേതി ഭാഗ - ധേയേന । ഉപേതി । ധാവതി । സഃ ।

ഏവ । അസിന് । 12 (50)

2.2.3.3

-ന്നായുർദധാതി സർവമായുരേത്യുഗ്നയേ ജാതവേദസേ
പുരോഽധാശ-മഷ്ടാകപാലം നിർവപേദ്-ഭൂതികാമോഽഗ്നിമേവ

ജാതവേദസഃ സ്വേന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി സ

ഏവൈനം ഭൂതിം ഗമയതി ഭവത്യേവാഗ്നയേ രുക്മതേ

പുരോഽധാശ-മഷ്ടാകപാലം നിർവപേദ്-രൂക്കാമോഽഗ്നിമേവ

രുക്മന്തഃ സ്വേന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി സ ഏവാസിൻ

രൂപം ദധാതി രോചത ഏവാഗ്നയേ തേജസ്വതേ

പുരോഽധാശ - [] 13

2.2.3.3 - Padam

ആയുഃ । ദധാതി । സർവം । ആയുഃ । ഏതി । അഗ്നയേ ।

ജാതവേദസ ഇതി ജാത - വേദസേ । പുരോഽധാശം ।

അഷ്ടാകപാലമിത്യഷ്ടാ - കപാലം । നിരിതി । വപേത് ।

പദ പാഠേ (വാക്യ സഹിത) - ദിതീയകാണ്ഡേ - ദിതീയഃ പ്രശ്നഃ

ഭൂതികാമ ഇതി ഭൂതി - കാമഃ । അഗ്നിം । ഏവ ।

ജാതവേദസമിതി ജാത - വേദസം । സ്വേന ।

ഭാഗധേയേനേതി ഭാഗ - ധേയേന । ഉപേതി । ധാവതി । സഃ ।

ഏവ । ഏനം । ഭൂതിം । ഗമയതി । ഭവതി । ഏവ । അഗ്നയേ ।

രൂക്മതേ । പുരോധാശം । അഷ്ടാകപാലമിത്യഷ്ടാ - കപാലം ।

നിരിതി । വപേത് । രൂക്മാ ഇതി രൂക് - കാമഃ । അഗ്നിം ।

ഏവ । രൂക്മന്തം । സ്വേന । ഭാഗധേയേനേതി ഭാഗ - ധേയേന ।

ഉപേതി । ധാവതി । സഃ । ഏവ । അസിന് । രൂപം । ദധാതി ।

രോചതേ । ഏവ । അഗ്നയേ । തേജസ്വതേ ।

പുരോധാശം । 13 (50)

2.2.3.4

-മഷ്ടാകപാലം നിർവപേത് തേജസ്ക്ലാമോഽഗ്നിമേവ തേജസ്വന്തഃ

സ്വേന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി സ ഏവാസിൻ തേജോ

ദധാതി തേജസ്വേവ ഭവത്യഗ്നയേ സാഹന്ത്യായ പുരോ

ധാശ്മഷ്ടാകപാലം നിർവപേത് സീക്ഷമാണോഽഗ്നിമേവ

സാഹന്ത്യഃ സ്വേന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി തേനൈവ

സഹതേ യഃ സീക്ഷതേ । 14

2.2.3.4 - Padam

അഷ്ടാകപാലമിത്യഷ്ടാ - കപാലം । നിരിതി । വപേത് ।
 തേജസ്കാമ ഇതി തേജഃ - കാമഃ । അഗ്നിം । ഏവ ।
 തേജസ്വന്തം । സ്വേന । ഭാഗധേയേനേതി ഭാഗ - ധേയേന ।
 ഉപേതി । ധാവതി । സഃ । ഏവ । അസ്മിൻ । തേജഃ । ദധാതി ।
 തേജസ്വീ । ഏവ । ഭവതി । അഗ്നയേ । സാഹന്ത്യായ ।
 പുരോധാശം । അഷ്ടാകപാലമിത്യഷ്ടാ - കപാലം । നിരിതി ।
 വപേത് । സീക്ഷമാണഃ । അഗ്നിം । ഏവ । സാഹന്ത്യം ।
 സ്വേന । ഭാഗധേയേനേതി ഭാഗ - ധേയേന । ഉപേതി ।
 ധാവതി । തേന । ഏവ । സഹതേ । യം । സീക്ഷതേ । 14 (38)
 (ഭാത്യവ്യസ്യ - സ്മിൻ - തേജസ്വതേ പുരോധശ -

മഷ്ടാത്രിശ്ശ) (A3)

2.2.4.1

അഗ്നയേന്നവതേ പുരോധാശമഷ്ടാകപാലം നിർവപേദ്യഃ
 കാമയേതാന്നവാൻമ്-സ്യാമിത്യഗ്നി-മേവാ-ന്നവന്തഃ സ്വേന
 ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി സ ഏവൈനമന്നവന്തം
 കരോത്യന്നവാനേവ ഭവത്യഗ്നയേന്നാദായ പുരോധാശ-
 മഷ്ടാകപാലം നിർവപേദ്യഃ കാമയേതാന്നാദഃ സ്യാമിത്യഗ്നി-

മേ॒വാ॒ന്നാദ॑ꣳ സ്വേ॒ന ഭാ॒ഗധേ॑യേ॒നോപ॑ ധാ॒വതി॑ സ
ഏ॒വൈ॒നമ॑ന്നാദം കരോ॒ത്യു॒ന്നാദ - [] 15

.2.4.1 - Padam

അ॒ഗ്നയേ॑ । അ॒ന്നവ॑ത ഇ॒ത്യു॒ന്ന - വ॑തേ । പു॒രോ॒ധാശം॑ ।
അ॒ഷ്ടാ॒കപാ॑ലമി॒ത്യു॒ഷ്ടാ - ക॑പാലം । നി॒രിതി॑ । വ॒പേത് । യഃ ।
കാമ॑യേത । അ॒ന്നവാ॑നി॒ത്യു॒ന്ന - വാ॑ൻ । സ്വ॒ദാം । ഇ॒തി ।
അ॒ഗ്നിം । ഏ॒വ । അ॒ന്നവ॑ന്തമി॒ത്യു॒ന്ന - വ॑ന്തം । സ്വേ॒ന ।
ഭാ॒ഗധേ॑യേ॒നേതി॑ ഭാ॒ഗ - ധേ॑യേ॒ന । ഉ॒പേതി॑ । ധാ॒വതി॑ । സഃ ।
ഏ॒വ । ഏ॒നം । അ॒ന്നവ॑ന്തമി॒ത്യു॒ന്ന - വ॑ന്തം । കരോ॒തി ।
അ॒ന്നവാ॑നി॒ത്യു॒ന്ന - വാ॑ൻ । ഏ॒വ । ഭ॒വതി॑ । അ॒ഗ്നയേ॑ ।
അ॒ന്നാദാ॑യേ॒ത്യു॒ന്ന - അ॒ദായ॑ । പു॒രോ॒ധാശം॑ ।
അ॒ഷ്ടാ॒കപാ॑ലമി॒ത്യു॒ഷ്ടാ - ക॑പാലം । നി॒രിതി॑ । വ॒പേത് । യഃ ।
കാമ॑യേത । അ॒ന്നാദ॑ ഇ॒ത്യു॒ന്ന - അ॒ദഃ । സ്വ॒ദാം । ഇ॒തി ।
അ॒ഗ്നിം । ഏ॒വ । അ॒ന്നാദ॑മി॒ത്യു॒ന്ന - അ॒ദം । സ്വേ॒ന ।
ഭാ॒ഗധേ॑യേ॒നേതി॑ ഭാ॒ഗ - ധേ॑യേ॒ന । ഉ॒പേതി॑ । ധാ॒വതി॑ । സഃ ।
ഏ॒വ । ഏ॒നം । അ॒ന്നാദ॑മി॒ത്യു॒ന്ന - അ॒ദം ।
കരോ॒തി । അ॒ന്നാദ॑ ഇ॒ത്യു॒ന്ന - അ॒ദഃ । 15 (50)

2.2.4.2

ഏവ ഭവത്യുഗ്നയേന്നപതയേ പുരോധാശമഷ്ടാകപാലം
 നിർവപേദ്യഃ കാമയേതാന്നപതിഃ സ്യാമിത്യുഗ്നി-മേവാന്നപതിഃ
 സ്വേന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി സ ഏവൈനമന്നപതിം
 കരോത്യുഗ്നപതിരേവ ഭവത്യുഗ്നയേ പവമാനായ പുരോധാശ-
 മഷ്ടാകപാലം നിർവപേദ്യുഗ്നയേ പാവകായാഗ്നയേ ശുചയേ
 ജ്യോഗാമയാവീ യദഗ്നയേ പവമാനായ നിർവപതി
 പ്രാണമേവാസിൻ തേന ദധാതി യദഗ്നയേ - [] 16

2.2.4.2 - Padam

ഏവ | ഭവതി | അഗ്നയേ | അന്നപതയ ഇത്യു - പതയേ |
 പുരോധാശം | അഷ്ടാകപാലമിത്യഷ്ടാ - കപാലം | നിരിതി |
 വപേത് | യഃ | കാമയേത | അന്നപതിരിത്യു - പതിഃ |
 സ്യാം | ഇതി | അഗ്നിം | ഏവ | അന്നപതിമിത്യു - പതിം |
 സ്വേന | ഭാഗധേയേനേതി ഭാഗ - ധേയേന | ഉപേതി |
 ധാവതി | സഃ | ഏവ | ഏനം | അന്നപതിമിത്യു - പതിം |
 കരോതി | അന്നപതിരിത്യു - പതിഃ | ഏവ | ഭവതി |
 അഗ്നയേ | പവമാനായ | പുരോധാശം |
 അഷ്ടാകപാലമിത്യഷ്ടാ - കപാലം | നിരിതി | വപേത് |
 അഗ്നയേ | പാവകായ | അഗ്നയേ | ശുചയേ |

പദ പാഠേ (വാക്യ സഹിത) - ദിതീയകാണ്ഡേ - ദിതീയഃ പ്രശ്നഃ
 ജ്യോഗാമയാവീതി ജ്യോക് - ആമയാവീ । യത് । അഗ്നയേ ।
 പവമാനായ । നിർവപതീതി നിഃ - വപതി ।
 പ്രാണമിതി പ്ര - അനം । ഏവ । അസിന് । തേന । ദധാതി ।
 യത് । അഗ്നയേ ॥ **16 (50)**

2.2.4.3

പാവകായ വാചമേവാസിൻ തേന ദധാതി യദഗ്നയേ
 ശുചയേ ആയുരേവാസിൻ തേന ദധാത്യുത
 യദീതാസുർഭവതി ജീവത്യേവൈതാമേവ
 നിർവപേച്ചക്ഷുഷ്ണാമോ യദഗ്നയേ പവമാനായ നിർവപതി
 പ്രാണമേവാസിൻ തേന ദധാതി യദഗ്നയേ പാവകായ
 വാചമേവാസിൻ തേന ദധാതി യദഗ്നയേ ശുചയേ ചക്ഷുരേ
 വാസിൻ തേന ദധാ - [] **17**

2.2.4.3 - Padam

പാവകായ । വാചം । ഏവ । അസിന് । തേന । ദധാതി ।
 യത് । അഗ്നയേ । ശുചയേ । ആയുഃ । ഏവ । അസിന് ।
 തേന । ദധാതി । ഉത । യദീ । ഇതാസുരിതീത - അസുഃ ।
 ഭവതി । ജീവതി । ഏവ । ഏതാം । ഏവ । നിരിതി । വപേത് ।
 ചക്ഷുഷ്ണാമ ഇതി ചക്ഷുഃ - കാമഃ । യത് । അഗ്നയേ ।
 പവമാനായ । നിർവപതീതി നിഃ - വപതി । പ്രാണമിതി

പ്ര - അനം | ഏവ | അസിന് | തേന | ദധാതി | യത് |
 അഗ്നയേ | പാവകായ | വാചം | ഏവ |
 അസിന് | തേന | ദധാതി | യത് | അഗ്നയേ | ശുചയേ |
 ചക്ഷുഃ | ഏവ | അസിന് | തേന | ദധാതി | **17 (50)**

2.2.4.4

-ത്യുത യദ്യന്ധോ ഭവതി പ്രേവ പശ്യത്യഗ്നയേ പുത്രവതേ
 പുരോധാശമഷ്ടാകപാലം നിർവപേദിന്ദ്രായ പുത്രിണേ
 പുരോധാശമേകാദശകപാലം പ്രജാകാമോഽഗ്നിരേവാസൈ
 പ്രജാം പ്രജനയതി വൃദ്ധാമിന്ദ്രഃ പ്ര യച്ഛത്യഗ്നയേ
 രസവതേഽജക്ഷീരേ ചരും നിർവപേദ്യഃ കാമയേത
 രസവാൻമ-സ്യാമിത്യഗ്നിമേവ രസവന്തഃ സ്വേന
 ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി സ ഏവൈനഃ രസവന്തം
 കരോതി - [] **18**

2.2.4.4 - Padam

ഉത | യദി | അന്ധഃ | ഭവതി | പ്രേതി | ഏവ | പശ്യതി |
 അഗ്നയേ | പുത്രവത ഇതി പുത്ര - വതേ | പുരോധാശം |
 അഷ്ടാകപാലമിത്യഷ്ടാ - കപാലം | നിരിതി | വപേത് |
 ഇന്ദ്രായ | പുത്രിണേ | പുരോധാശം |

പദ പാഠേ (വാക്യ സഹിത) - ദിതീയകാണ്ഡേ - ദിതീയഃ പ്രശ്നഃ
 ഏകാദശകപാലമിത്യേകാദശ - കപാലം । പ്രജാകാമ ഇതി
 പ്രജാ - കാമഃ । അഗ്നിഃ । ഏവ । അസ്മൈ ।
 പ്രജാമിതി പ്ര - ജാം । പ്രജനയതീതി പ്ര - ജനയതി ।
 വൃദ്ധാം । ഇന്ദ്രഃ । പ്രേതി । യച്ഛതി । അഗ്നയേ । രസവത ഇതി
 രസ - വതേ । അജക്ഷീര ഇത്യജ-ക്ഷീരേ । ചരും । നിരിതി ।
 വപേത് । യഃ । കാമയേത । രസവാനിതി രസ - വാൻ ।
 സ്യാം । ഇതി । അഗ്നിം । ഏവ । രസവന്തമിതി രസ-വന്തം ।
 സ്വേന । ഭാഗധേയേനേതി ഭാഗ - ധേയേന । ഉപേതി ।
 ധാവതി । സഃ । ഏവ । ഏനം । രസവന്തമിതി രസ - വന്തം ।
 കരോതി । **18 (50)**

2.2.4.5

രസവാനേവ ഭവത്യജക്ഷീരേ ഭവത്യാഗ്നേയീ വാ ഏഷാ
 യദജാ സാക്ഷാദേവ രസമവ രൂന്ധേഗ്നയേ വസുമതേ
 പുരോധാശമഷ്ടാകപാലം നിർവപേദ്യഃ കാമയേത വസുമാൻ
 -സ്യാമിത്യഗ്നി-മേവ വസുമന്തഃ സ്വേന ഭാഗധേയേനോപ
 ധാവതി സ ഏവൈനം വസുമന്തം കരോതി വസുമാനേവ
 ഭവത്യഗ്നയേ വാജസ്യതേ പുരോധാശമഷ്ടാകപാലം
 നിർവപേത് സംഗ്രാമേ സം യത്തേ വാജം - [] **19**

2.2.4.5 - Padam

രസ॑വാ॒നി॒തി ര॒സ - വാ॑ൻ । ഏ॒വ । ഭ॒വ॒തി । അ॒ജ॒ക്ഷീ॒ര
 ഇ॒ത്യ॒ജ-ക്ഷീ॑രേ । ഭ॒വ॒തീ । ആ॒ഗ്നേ॒യീ । വൈ । ഏ॒ഷാ । യത് ।
 അ॒ജാ । സാ॒ക്ഷാ॒ദി॒തി സ - അ॒ക്ഷാത് । ഏ॒വ । ര॒സം ।
 അ॒വേ॒തി । രൂ॒ന്ധേ । അ॒ഗ്നയേ॑ । വ॒സു॒മത॑ ഇ॒തി വ॒സു-മ॑തേ ।
 പു॒രോ॒ധാശം॑ । അ॒ഷ്ടാ॒ക॒പാ॒ല॒മി॒ത്യ॒ഷ്ടാ - ക॒പാ॒ലം । നി॒രി॒തി ।
 വ॒പേത് । യഃ । കാ॒മയേ॑ത । വ॒സു॒മാ॒നി॒തി വ॒സു - മാ॑ൻ ।
 സ്യാം । ഇ॒തി । അ॒ഗ്നിം । ഏ॒വ । വ॒സു॒മ॒ന്ത॒മി॒തി വ॒സു-മ॑ന്തം ।
 സ്വേ॒ന । ഭാ॒ഗ॒ധേ॒യേ॒നേ॒തി ഭാ॒ഗ - ധേ॒യേ॒ന । ഉ॒പേ॒തി ।
 ധാ॒വ॒തി । സഃ । ഏ॒വ । ഏ॒നം । വ॒സു॒മ॒ന്ത॒മി॒തി വ॒സു-മ॑ന്തം ।
 ക॒രോ॒തി । വ॒സു॒മാ॒നി॒തി വ॒സു - മാ॑ൻ । ഏ॒വ । ഭ॒വ॒തി ।
 അ॒ഗ്നയേ॑ । വാ॒ജ॒സൃ॒ത ഇ॒തി വാ॒ജ-സൃ॑തേ । പു॒രോ॒ധാശം॑ ।
 അ॒ഷ്ടാ॒ക॒പാ॒ല॒മി॒ത്യ॒ഷ്ടാ - ക॒പാ॒ലം । നി॒രി॒തി । വ॒പേത് ।
 സം॒ഗ്രാ॒മ ഇ॒തി സം - ഗ്രാ॑മേ ।
 സം॑യ॒ത്ത ഇ॒തി സം - യ॑ത്തേ । വാ॒ജം । 19 (50)

2.2.4.6

ഞ്വാ॑ ഏ॒ഷ സി॑സീ॒ർഷ॒തി യഃ സം॒ഗ്രാ॒മം ജി॑ഗീ॒ഷ॒ത്യ॒ഗ്നിഃ
 ഖ॒ലു വൈ॑ ഭേ॒വാ॒നാം ഞ്വാ॑ജ॒സൃ॒ദ॒ഗ്നി॒മേ॒വ വാ॑ജ॒സൃ॒തഃ

സ്വേന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി ധാവതി വാജം ഹന്തി
 വൃത്രം ജയതി തം സംഗ്രാമമഥോ അഗ്നിരിവ ന
 പ്രതിധൃഷേ ഭവത്യഗ്നയേഗ്നിവതേ പുരോധാശമഷ്ടാകപാലം
 നിർവപേദ്-യസ്യാഗ്നാ-വഗ്നി-മദ്ധ്യദ്ധരേയൂർ
 നിർദിഷ്ടഭാഗോ വാ ഏതയോരന്യോനിർദിഷ്ടഭാഗോന്യസ്മൗ
 സംഭവന്തൗ യജമാന - [] 20

2.2.4.6 - Padam

വൈ । ഏഷഃ । സിസീർഷതി । യഃ । സംഗ്രാമിതി
 സം - ഗ്രാമം । ജിഗീഷതി । അഗ്നിഃ । ഖലൂ । വൈ ।
 ദേവാനാം । വാജസ്യദിതി വാജ - സ്യത് । അഗ്നിം । ഏവ ।
 വാജസ്യതമിതി വാജ - സ്യതം । സ്വേന ।
 ഭാഗധേയേനേതി ഭാഗ - ധേയേന । ഉപേതി । ധാവതി ।
 ധാവതി । വാജം । ഹന്തി । വൃത്രം । ജയതി । തം ।
 സംഗ്രാമിതി സം - ഗ്രാമം । അഥോ ഇതി । അഗ്നിഃ । ഇവ ।
 ന । പ്രതിധൃഷേ ഇതി പ്രതി - ധൃഷേ । ഭവതി ।
 അഗ്നയേ । അഗ്നിവത ഇത്യഗ്നി - വതേ । പുരോധാശം ।
 അഷ്ടാകപാലമിത്യഷ്ടാ-കപാലം । നിരിതി । വപേത് । യസ്യ ।
 അഗ്നൗ । അഗ്നിം । അദ്ധ്യദ്ധരേയൂരിത്യഭി - ഉദ്ധരേയുഃ ।

പദ പാഠേ (വാക്യ സഹിത) - ദിതീയകാണ്ഡേ - ദിതീയഃ പ്രശ്നഃ

നിർദിഷ്ടഭാഗ ഇതി നിർദിഷ്ട - ഭാഗഃ । വൈ । ഏതയോഃ ।

അന്യഃ । അനിർദിഷ്ടഭാഗ ഇത്യനിർദിഷ്ട - ഭാഗഃ । അന്യഃ ।

തൗ । സംഭവന്താവിതി സം - ഭവന്തൗ । യജമാനം । 20 (50)

2.2.4.7

-മദി സം ഭവതഃ സ ഈശ്വര ആർതിമാർതോർ

യദഗ്നയേഽഗ്നിവതേ നിർവപതി ഭാഗധേയേനൈവൈനൗ

ശമയതി നാഽഽർതിമാർച്ചതി യജമാനോഽഗ്നയേ

ജ്യോതിഷ്ഠതേ പുരോധാശമഷ്ടാകപാലം നിർവപേദ്-യസ്യാ-

ഗ്നിരുദ്യുതോഽഹുതേ-ഽഗ്നിഹോത്ര ഉദായേ ദപര ആദീപ്യാ

നൃദ്ധ്യത്യ ഇത്യാഹുസ്തത് തഥാ ന കാര്യം യദ്-ഭാഗധേയമദി

പൂർവ ഉദ്രിയതേ കിമപരോഽഭ്യു- [] 21

2.2.4.7 - Padam

അദി । സമിതി । ഭവതഃ । സം । ഈശ്വരഃ । ആർതിം ।

ആർതോരിത്യാ - അർതോഃ । യത് । അഗ്നയേ । അഗ്നിവത

ഇത്യഗ്നി - വതേ । നിർവപതീതി നിഃ - വപതി ।

ഭാഗധേയേനേതി ഭാഗ - ധേയേന । ഏവ । ഏനൗ ।

ശമയതി । ന । ആർതിം । ഏതി । ഋച്ചതി । യജമാനഃ ।

അഗ്നയേ । ജ്യോതിഷ്ഠതേ । പുരോധാശം ।

അഷ്ടാകപാലമിത്യഷ്ടാ - കപാലം । നിരിതി । വപേത് ।

പദ പാഠേ (വാക്യ സഹിത) - ദിതീയകാണ്ഡേ - ദിതീയഃ പ്രശ്നഃ
 യസ്യ | അഗ്നിഃ | ഉദ്യത്യ ഇത്യുത് - ഹൃതഃ | അഹുതേ |
 അഗ്നിഹോത്ര ഇത്യഗ്നി - ഹോത്രേ |
 ഉദായേദിത്യുത് - വായേത് | അപരഃ |
 ആദീപ്യേത്യാ - ദീപ്യ | അനുദ്ധ്യത്യ ഇത്യനു - ഉദ്ധ്യത്യഃ |
 ഇതി | ആഹുഃ | തത് | തഥാ | ന | കാര്യം | യത് |
 ഭാഗധേയമിതി ഭാഗ - ധേയം | അഭീതി | പൂർവഃ |
 ഉദ്ധ്യിയത ഇത്യുത് - ഹ്രിയതേ | കിം | അപരഃ | അഭി |
 ഉദിതി | **21 (50)**

2.2.4.8

-ദ്വിയേതേതി താന്യേവാ വക്ഷാണാനി സന്നിധായ
 മന്തേമദിതഃ പ്രഥമം ജ്ഞേത അഗ്നിഃ സ്വാദ്യോനേരധി
 ജാതവേദാഃ | സ ഗായത്രിയാ ത്രിഷ്ടുഭാ ജഗത്യാ ദേവേഭ്യോ
 ഹവ്യം വഹതു പ്രജാനന്നിതി ഛന്ദോഭിരേവൈനഃ
 സ്വാദ്യോനേഃ പ്രജനയത്യേഷ വാ വ സോഽഗ്നിരിത്യാഹുർ
 ജ്യോതിസ്ത്വാ അസ്യ പരാപതിതമിതി യദഗ്നയേ
 ജ്യോതിഷ്ഠതേ നിർവപതി യദേവാസ്യ () ജ്യോതിഃ
 പരാപതിതം തദേവാവ രൂന്ധേ | **22**

2.2.4.8 - Padam

ഹ്രിയേത | ഇതി | താനി | ഏവ |
 അവക്ഷാണാനീത്യവ - ക്ഷാണാനി |
 സന്നിധായേതി സം - നിധായ | മന്മേത് | ഇതഃ | പ്രഥമം |
 ജ്ഞേത | അഗ്നിഃ | സ്വാത് | യോനേഃ | അധീതി | ജാതവേദാ
 ഇതി ജാത - വേദാഃ | സം | ഗായത്രിയാ | ത്രിഷ്ടുഭാ |
 ജഗത്യാ | ദേവേഭ്യഃ | ഹവ്യം | വഹതു | പ്രജാനന്നിതി
 പ്ര - ജാനന് | ഇതി | ഛന്ദോഭിരിതി ഛന്ദഃ - ഭിഃ | ഏവ |
 ഏനം | സ്വാത് | യോനേഃ | പ്രേതി | ജനയതി | ഏഷഃ |
 വാവ | സം | അഗ്നിഃ | ഇതി | ആഹുഃ | ജ്യോതിഃ | തു | വൈ |
 അസ്യ | പരാപതിതമിതി പരാ - പതിതം | ഇതി | യത് |
 അഗ്നയേ | ജ്യോതിഷ്ഠതേ | നിർവപതീതി നിഃ - വപതി |
 യത് | ഏവ | അസ്യ () | ജ്യോതിഃ | പരാപതിതമിതി
 പരാ - പതിതം | തത് | ഏവ | അവേതി | രൂന്ധേ | **22 (56)**
 (കരോത്യന്നാദോ - ദധാതി യദഗ്നയേ - ശുചയേ ചക്ഷുരേ
 വാസ്മിൻ തേന ദധാതി - കരോതി - വാജം - യജമാന -
 മു - ദേവാസ്യ - ഷട്ച) (A4)

2.2.5.1

വൈശ്യാനരം ദാദശകപാലം നിർവ്വപേദ്-വാരുണം ചരും
 ദധിക്രാവ്ണ്ണേ ചരുമഭിശസ്യമാനോ യദ്-വൈശ്യാനരോ
 ദാദശകപാലോ ഭവതി സംഘ്വത്സരോ വാ അഗ്നിർ
 വൈശ്യാനരഃ സംഘ്വത്സരേണൈവൈനഃ
 സ്വദയത്യപ പാപം ഘർണ്ണഹതേ വാരുണൈനൈവൈനം
 ഘർണ്ണപാശാൻ മുഞ്ചതി ദധിക്രാവ്ണ്ണാ പുനാതി
 ഹിർണ്യം ദക്ഷിണാ പവിത്രം വൈ ഹിർണ്യം
 പുനാത്യൈവൈനമാദ്യ-മസ്യാനം ദവത്യേതാമേവ നിർവ്വപേത്
 പ്രജാകാമഃ സംഘ്വത്സരോ - [] 23

2.2.5.1 - Padam

വൈശ്യാനരം । ദാദശകപാലമിതി ദാദശ - കപാലം ।
 നിരീതി । വപേത് । വാരുണം । ചരും ।
 ദധിക്രാവ്ണ്ണ ഇതി ദധി - ക്രാവ്ണ്ണേ । ചരും ।
 അഭിശസ്യമാന ഇത്യഭി - ശസ്യമാനഃ । യത് । വൈശ്യാനരഃ ।
 ദാദശകപാല ഇതി ദാദശ - കപാലഃ । ഭവതി ।
 സംഘ്വത്സര ഇതി സം - ഘ്വത്സരഃ । വൈ । അഗ്നിഃ ।

വൈശ്യാനരഃ । സംഘ്വംസരേണേതി സം - വംസരേണ ।
 ഏവ । ഏനം । സ്വദയതി । അപേതി । പാപം । വർണ്ണം ।
 ഹതേ । വാരുണേന । ഏവ । ഏനം । വരുണപാശാദിതി
 വരുണ - പാശാത് । മുഞ്ചതി । ദധിക്രാവ്ണ്ണേതി
 ദധി - ക്രാവ്ണ്ണാ । പുനാതി । ഹിരണ്യം । ദക്ഷിണാ ।
 പവിത്രം । വൈ । ഹിരണ്യം । പുനാതി । ഏവ । ഏനം ।
 ആദ്യം । അസ്യ । അന്നം । ഭവതി । ഏതാം । ഏവ । നിരിതി ।
 വപേത് । പ്രജാകാമ ഇതി പ്രജാ - കാമഃ ।
 സംഘ്വംസര ഇതി സം - വംസരഃ । **23 (50)**

2.2.5.2

വാ ഏതസ്യ ശാന്തോ യോനീം പ്രജായൈ പശൂനാം
 നിർഭഹതി യോഽലം പ്രജായൈ സൻ പ്രജാം ന വിന്ദതേ
 യദ്-വൈശ്യാനരോ ദാദശകപാലോ ഭവതി സംഘ്വംസരോ
 വാ അഗ്നിർ വൈശ്യാനരഃ സംഘ്വംസരമേവ ഭാഗധേയേന
 ശമയതി സോഽസ്മൈ ശാന്തഃ സ്വാദ്യോനേഃ പ്രജാം
 പ്രജനയതി വാരുണേനൈവൈനം വരുണപാശാൻ മുഞ്ചതി
 ദധിക്രാവ്ണ്ണാ പുനാതി ഹിരണ്യം ദക്ഷിണാ പവിത്രം വൈ
 ഹിരണ്യം പുനാത്യേവൈനം - [] **24**

2.2.5.2 - Padam

വൈ । ഏതസ്യ । അശാന്തഃ । യോനീം । പ്രജായാ ഇതി
 പ്ര - ജായൈ । പശൂനാം । നിരീതി । ദഹതി । യഃ । അലം ।
 പ്രജായാ ഇതി പ്ര - ജായൈ । സന് ।
 പ്രജാമിതി പ്ര - ജാം । ന । വിന്ദതേ । യത് । വൈശ്യാനരഃ ।
 ദ്വാദശകപാല ഇതി ദ്വാദശ - കപാലഃ । ഭവതി ।
 സംഘ്മസര ഇതി സം - വ്മസരഃ । വൈ । അഗ്നിഃ ।
 വൈശ്യാനരഃ । സംഘ്മസരമിതി സം - വ്മസരം । ഏവ ।
 ഭാഗധേയേനേതി ഭാഗ-ധേയേന । ശമയതി । സഃ । അസ്മൈ ।
 ശാന്തഃ । സ്വാത് । യോനേഃ । പ്രജാമിതി പ്ര - ജാം ।
 പ്രേതി । ജനയതി । വാരുണേന । ഏവ । ഏനം ।
 വരുണപാശാദിതി വരുണ - പാശാത് । മുഞ്ചതി ।
 ദധിക്രാവ്ണ്ണേതി ദധി - ക്രാവ്ണ്ണാ । പുനാതി । ഹിരണ്യം ।
 ദക്ഷിണാ । പവിത്രം । വൈ । ഹിരണ്യം । പുനാതി । ഏവ ।
 ഏനം । **24 (50)**

2.2.5.3

വിന്ദതേ പ്രജാം വൈശ്യാനരം ദ്വാദശകപാലം നിർവപേത്
 പുത്രേ ജാതേ യദഷ്ടാകപാലോ ഭവതി ഗായത്രിയൈവൈനം

ബ്രഹ്മവർചസേന പുനാതി യന്നവകപാല-

സ്രീവൃതൈവാസിൻ തേജോ ദധാതി യദ്-ദശകപാലോ

വിരാജൈവാസിന്നന്നാദ്യം ദധാതി യദേകാദശകപാല-

സ്രീഷ്ടുഭൈവാസിന്നിന്ദ്രിയം ദധാതി യദ്-ദാദശകപാലോ

ജഗതൈവാസിൻ പശൂൻ ദധാതി യസിൻ

ജാത ഏതാമിഷ്ടിം നിർവപതി പുത - [] 25

2.2.5.3 - Padam

വിന്ദതേ । പ്രജാമിതി പ്ര - ജാം । വൈശ്വാനരം ।

ദാദശകപാലമിതി ദാദശ - കപാലം । നിരിതി । വപേത് ।

പുത്രേ । ജാതേ । യത് । അഷ്ടാകപാല ഇത്യഷ്ടാ - കപാലഃ ।

ഭവതി । ഗായത്രിയാ । ഏവ । ഏനം । ബ്രഹ്മവർചസേനേതി

ബ്രഹ്മ - വർചസേന । പുനാതി । യത് । നവകപാല ഇതി

നവ - കപാലഃ । ത്രിവൃതേതി ത്രി - വൃതാ । ഏവ ।

അസിന് । തേജഃ । ദധാതി । യത് । ദശകപാല ഇതി

ദശ - കപാലഃ । വിരാജേതി വി - രാജാ । ഏവ । അസിന് ।

അന്നാദ്യമിത്യന്ന - അദ്യം । ദധാതി । യത് ।

ഏകാദശകപാല ഇത്യേകാദശ - കപാലഃ । ത്രിഷ്ടുഭാ । ഏവ ।

അസിന് । ഇന്ദ്രിയം । ദധാതി । യത് ।

പദ പാഠേ (വാക്യ സഹിത) - ദിതീയകാണ്ഡേ - ദിതീയഃ പ്രശ്നഃ

ദാദശകപാല ഇതി ദാദശ - കപാലഃ । ജഗത്യാ । ഏവ ।
അസ്മിൻ । പശൂൻ । ദധാതി । യസ്മിൻ । ജാതേ । ഏതാം ।
ഇഷ്ടീം । നിർവപതീതി നിഃ - വപതി । പുതഃ । **25 (50)**

2.2.5.4

ഏവ തേജ സ്വന്നാദ ഇന്ദ്രിയാവീ പശുമാൻ ഭവത്യവ വാ
ഏഷ സുവർഗാലോകാച്ഛിദ്യതേ യോ ദർശപൂർണ്ണമാസയാജീ
സന്നമാവാസ്ടാം വാ പൗർണ്ണമാസീം വാതിപാദയതി
സുവർഗായ ഹി ലോകായ ദർശപൂർണ്ണമാസാ വിജ്യേതേ
വൈശ്യാനരം ദാദശകപാലം നിർവപേദമാവാസ്ടാം വാ
പൗർണ്ണമാസീം വാതിപാദ്യ സംവത്സരോ വാ അഗ്നിർ
വൈശ്യാനരഃ സംവത്സരമേവ പ്രീണാത്യഥോ
സംവത്സരമേവാസ്മാ ഉപ ദധാതി സുവർഗസ്യ
ലോകസ്യ സമഷ്ടയാ - [] **26**

2.2.5.4 - Padam

ഏവ । തേജസ്വീ । അന്നാദ ഇത്യന്ന - അദഃ । ഇന്ദ്രിയാവീ ।
പശുമാനിതി പശു - മാൻ । ഭവതി । അവേതി । വൈ ।
ഏഷഃ । സുവർഗാദിതി സുവഃ - ഗാത് ।
ലോകാത് । ഛിദ്യതേ । യഃ ।

പദ പാഠേ (വാക്യ സഹിത) - ദിതീയകാണ്ഡേ - ദിതീയഃ പ്രശ്നഃ

ദർശപൂർണ്ണമാസയാജീതി ദർശപൂർണ്ണമാസ - യാജീ ।
സന് । അമാവാस्याമിത്യമാ - വാस्याം । വാ ।
പൗർണ്ണമാസീമിതി പൗർണ്ണ - മാസീം । വാ ।
അതിപാദയതീത്യതി - പാദയതി । സുവർഗായേതി
സുവഃ - ഗായ । ഹി । ലോകായ । ദർശപൂർണ്ണമാസാവിതി
ദർശ - പൂർണ്ണമാസൗ । ഇജ്യേതേ ഇതി । വൈശ്യാനരം ।
ദാദശകപാലമിതി ദാദശ - കപാലം । നിരിതി । വപേത് ।
അമാവാस्याമിത്യമാ - വാस्याം । വാ । പൗർണ്ണമാസീമിതി
പൗർണ്ണ - മാസീം । വാ । അതിപാദേത്യതി - പാദ്യ ।
സംഘ്മസര ഇതി സം - ഘ്മസരഃ । വൈ । അഗ്നിഃ ।
വൈശ്യാനരഃ । സംഘ്മസരമിതി സം - ഘ്മസരം । ഏവ ।
പ്രീണാതി । അഥോ ഇതി । സംഘ്മസരമിതി
സം - ഘ്മസരം । ഏവ । അസ്മൈ । ഉപേതി ।
ദധാതി । സുവർഗസ്യേതി സുവഃ - ഗസ്യ । ലോകസ്യ ।
സമഷ്ട്യാ ഇതി സം - അഷ്ടയൈ । 26 (50)

2.2.5.5

അഥോ ദേവതാ ഏവാന്യാരഭ്യ സുവർഗം ലോകമേതി
വീരഹാ വാ ഏഷ ദേവാനാം യോഗി-മുദാസയതേ ന വാ

പദ പാഠേ (വാക്യ സഹിത) - ദിതീയകാണ്ഡേ - ദിതീയഃ പ്രശ്നഃ

ഏതസ്യ ബ്രാഹ്മണാ ജ്ഞായവഃ പുരാണമക്ഷനാ-
ഗ്നേയമഷ്ടാകപാലം നിർവപേദ്-വൈശ്യാനരം ദാദശകപാല-
മഗ്നിമുദാസയിഷ്യൻ യദഷ്ടാകപാലോ ദവത്യഷ്ടാക്ഷരാ
ഗായത്രി ഗായത്രോ ഽഗ്നിര്യാവാനേവാഗ്നിസ്തസ്മാ ആതിഥ്യം
കരോത്യഥോ യഥാ ജനം യതേഽവസം കരോതി

താദൃ- [] 27

2.2.5.5 - Padam

അഥോ ഇതി ദേവതാഃ ഏവ അന്യാരഭ്യേത്യനു - ആരഭ്യ
സുവർഗ്ഗമിതി സുവഃ - ഗം ലോകം ഏതി വീരഹേതി
വീര - ഹാ വൈ ഏഷഃ ദേവാനാം യഃ അഗ്നിം
ഉദാസയത ഇത്യുത് - വാസയതേ ന വൈ ഏതസ്യ
ബ്രാഹ്മണാഃ ജ്ഞായവ ഇത്യുത - യവഃ പുരാ അന്നം
അക്ഷൻ ആഗ്നേയം അഷ്ടാകപാലമിത്യഷ്ടാ - കപാലം
നിരിതി വപേത് വൈശ്യാനരം
ദാദശകപാലമിതി ദാദശ - കപാലം അഗ്നിം
ഉദാസയിഷ്യന്നിത്യുത് - വാസയിഷ്യൻ യത്
അഷ്ടാകപാല ഇത്യഷ്ടാ - കപാലഃ ദവതി
അഷ്ടാക്ഷരേത്യഷ്ടാ - അക്ഷരാ ഗായത്രി ഗായത്രഃ

പദ പാഠേ (വാക്യ സഹിത) - ദിതീയകാണ്ഡേ - ദിതീയഃ പ്രശ്നഃ

അഗ്നിഃ | യാവാൻ | ഏവ | അഗ്നിഃ | തസ്മൈ | ആതിഥ്യം |
കരോതി | അഥോ ഇതി | യഥാ | ജനം | യതേ | അവസം |
കരോതി | താദൃക് | 27 (50)

2.2.5.6

-ഗേവ തദ്-ദാദശകപാലോ വൈശ്യാനരോ ഭവതി ദാദശ
മാസാഃ സംവത്സരഃ സംവത്സരഃ ഖലു വാ അഗ്നേർ
യോനിഃ സ്വാമേവൈനം യോനിം ഗമയ-ത്യാദൃമസ്യാന്നം
ഭവതി വൈശ്യാനരം ദാദശകപാലം നിർവപേന്മാരുതഃ
സപ്തകപാലം ഗ്രാമകാമ ആഹവനീയേ വൈശ്യാനരമധി
ശ്രയതി ഗാർഹപത്യേ മാരുതം പാപവസ്യസസ്യ
വിധൃത്യേ ദാദശകപാലോ വൈശ്യാനരോ ഭവതി
ദാദശ മാസാഃ സംവത്സരഃ സംവത്സരേണൈവാസ്മൈ
സജാതാശ്ചയാവയതി മാരുതോ ഭവതി - [] 28

2.2.5.6 - Padam

ഏവ | തത് | ദാദശകപാല ഇതി ദാദശ - കപാലഃ |
വൈശ്യാനരഃ | ഭവതി | ദാദശ | മാസാഃ | സംവത്സര ഇതി
സം - വത്സരഃ | സംവത്സര ഇതി സം-വത്സരഃ | ഖലു |
വൈ | അഗ്നേഃ | യോനിഃ | സ്വാം | ഏവ | ഏനം | യോനിം |

പദ പാഠേ (വാക്യ സഹിത) - ദിതീയകാണ്ഡേ - ദിതീയഃ പ്രശ്നഃ

ഗമയതി | ആദ്യം | അസ്യ | അന്നം | ഭവതി | വൈശ്യാനരം |

ദാദശകപാലമിതി ദാദശ - കപാലം | നിരിതി | വപേത് |

മാരുതം | സ്തപ്തകപാലമിതി സ്തപ്ത - കപാലം | ഗ്രാമകാമ ഇതി

ഗ്രാമ - കാമഃ | ആഹവനീയ ഇത്യാ - ഹവനീയേ |

വൈശ്യാനരം | അധീതി | ശ്രയതി | ഗാർഹപത്യ ഇതി

ഗാർഹ - പത്യേ | മാരുതം | പാപവസ്യസസ്യേതി

പാപ - വസ്യസസ്യ | വിധൂത്യാ ഇതി വി - ധൂത്യേ |

ദാദശകപാല ഇതി ദാദശ-കപാലഃ | വൈശ്യാനരഃ | ഭവതി |

ദാദശ | മാസാഃ | സംവത്സര ഇതി സം - വത്സരഃ |

സംവത്സരേണേതി സം - വത്സരേണ | ഏവ | അസ്മൈ |

സജാതാനിതി സ - ജാതാൻ | ച്യാവയതി | മാരുതഃ |

ഭവതി | **28 (50)**

2.2.5.7

മരുതോ വൈ ദേവാനാം വിശോ ദേവവിശേനൈവാസ്മൈ

മനുഷ്യ വിശമവ രുന്ധേ സ്തപ്തകപാലോ ഭവതി സ്തപ്ത ഗണാ

വൈ മരുതോ ഗണശ ഏവാസ്മൈ സജാതാനവ രുന്ധേ

സ്മുച്യമാന ആ സാദയതി വിശമേവാസ്മൈ അനുവർത്താനം

കരോതി | **29**

2.2.5.7 - Padam

മരുതഃ | വൈ | ദേവാനാം | വിശഃ | ദേവവിശേനേതി
 ദേവ - വിശേന | ഏവ | അസൈ | മനുഷ്യവിശമിതി
 മനുഷ്യ - വിശം | അവേതി | രുന്ധേ | സ്വപ്തകപാല ഇതി
 സ്വപ്ത - കപാലഃ | ഭവതി | സ്വപ്തഗണാ ഇതി സ്വപ്ത - ഗണാഃ |
 വൈ | മരുതഃ | ഗണശ ഇതി ഗണ - ശഃ | ഏവ | അസൈ |
 സജാതാനിതി സ-ജാതാൻ | അവേതി | രുന്ധേ |
 അനുച്യമാന ഇത്യനു - ഉച്യമാനേ | ഏതി | സാദയതി |
 വിശം | ഏവ | അസൈ |
 അനുവർത്താനമിത്യനു-വർത്താനം | കരോതി | 29 (29)

(പ്രജാകാമഃ സംവത്സരഃ - പുനാത്യേവൈനം - പുതഃ -
 സമഷ്ട്യൈ -താദൃങ് - മാരുതോ ഭവ -

ത്യേകാന ത്രിശ്ശച്ഛ |) (A5)

2.2.6.1

ആദിത്യം ചരും നിർവപേമ് സംഗ്രാമ-മുപപ്രയാസ്യന്നിയം
 വാ അദിതിരസ്യാമേവ പൂർവേ പ്രതിതിഷ്ഠന്തി വൈശ്യാനരം
 ദാദശകപാലം നിർവപേദായതനം ഗതാ സംവത്സരോ
 വാ അഗ്നിർ വൈശ്യാനരഃ സംവത്സരഃ ഖലു വൈ ദേവാനാം

പദ പാഠേ (വാക്യ സഹിത) - ദിതീയകാണ്ഡേ - ദിതീയഃ പ്രശ്നഃ

—മായതനമേതസ്മാദാ ആയതനാദ്—ദേവാ അസുരാജയൻ
യദ്—വൈശ്യാനരം ദാദശകപാലം നിർവപതി ദേവാനാ—
മേവായതനേ യതതേ ജയതി തച്ഛ സംഗ്രാമമേതസ്മിൻ വാ
ഏതൗ മൃജാതേ - [] 30

2.2.6.1 - Padam

ആദിത്യം । ചരും । നിരിതി । വപേത് । സംഗ്രാമമിതി
സം - ഗ്രാമം । ഉപപ്രയാസ്യന്നിത്യുപ-പ്രയാസ്യന് । ഇയം ।
വൈ । അദിതിഃ । അസ്യാം । ഏവ । പൂർവേ । പ്രതീതി ।
തിഷ്ഠന്തി । വൈശ്യാനരം ।
ദാദശകപാലമിതി ദാദശ - കപാലം । നിരിതി । വപേത് ।
ആയതനമിത്യാ - യതനം । ഗത്യാ । സംഘ്മ്സര ഇതി
സം - ഘ്മ്സരഃ । വൈ । അഗ്നിഃ । വൈശ്യാനരഃ ।
സംഘ്മ്സര ഇതി സം - ഘ്മ്സരഃ । ഖലു । വൈ ।
ദേവാനാം । ആയതനമിത്യാ - യതനം । ഏതസ്മാത് । വൈ ।
ആയതനാദിത്യാ - യതനാത് । ദേവാഃ । അസുരാൻ ।
അജയന് । യത് । വൈശ്യാനരം । ദാദശകപാലമിതി
ദാദശ - കപാലം । നിർവപതീതി നിഃ - വപതി ।
ദേവാനാം । ഏവ । ആയതന ഇത്യാ - യതനേ । യതതേ ।

പദ പാഠേ (വാക്യ സഹിത) - ദിതീയകാണ്ഡേ - ദിതീയഃ പ്രശ്നഃ
 ജയതി | തം | സംഗ്രാമിതി സം - ഗ്രാമം | ഏതസ്മിൻ |
 വൈ | ഏതൗ | മൃജാതേ ഇതി | **30 (50)**

2.2.6.2

യോ വിദിഷാണയോരന-മത്തി വൈശ്യാനരം ദാദശകപാലം
 നിർവപേദ്-വിദിഷാണയോരനം ജഗ്ധാ സംഘ്മസരോ വാ
 അഗ്നിർ വൈശ്യാനരഃ സംഘ്മസര സ്വദിതമേവാത്തി -
 നാസ്മിൻ മൃജാതേ സംഘ്മസരായ വാ ഏതൗ സമമാതേ യൗ
 സമമാതേ തയോർ യഃ പൂർവോഽഭിദ്രുഹ്യതി തം
 ഘ്മരൂണോ ഗൃഹ്ണാതി വൈശ്യാനരം ദാദശകപാലം
 നിർവപേദ് സമമാനയോഃ പൂർവോഽഭിദ്രുഹ്യ സംഘ്മസരോ
 വാ അഗ്നിർ വൈശ്യാനരഃ സംഘ്മസരമേവാഽഽപ്താ
 നിർവരുണം - [] **31**

2.2.6.2 - Padam

യഃ | വിദിഷാണയോരിതി വി - ദിഷാണയോഃ | അന്നം |
 അത്തി | വൈശ്യാനരം | ദാദശകപാലമിതി ദാദശ-കപാലം |
 നിരിതി | വപേത് | വിദിഷാണയോരിതി
 വി - ദിഷാണയോഃ | അന്നം | ജഗ്ധാ |

സംഘ്വംസര ഇതി സം - വംസരഃ । വൈ । അഗ്നിഃ ।
 വൈശ്യാനരഃ । സംഘ്വംസരസ്വാദിതമിതി
 സംഘ്വംസര - സ്വാദിതം । ഏവ । അത്തി । ന । അസിന് ।
 മൃജാതേ ഇതി । സംഘ്വംസരായേതി സം - വംസരായ ।
 വൈ । ഏതൗ । സമിതി । അമാതേ ഇതി । യൗ । സമാതേ
 ഇതി സം - അമാതേ । തയോഃ । യഃ । പൂർവഃ ।
 അഭിദ്രുഹ്യതീത്യഭി - ദ്രുഹ്യതി । തം । വരുണഃ ।
 ഗൃഹ്ണാതി । വൈശ്യാനരം । ദ്വാദശകപാലമിതി
 ദ്വാദശ - കപാലം । നിരിതി । വപേത് । സമാനയോരിതി
 സം - അമാനയോഃ । പൂർവഃ । അഭിദ്രുഹ്യതീത്യഭി - ദ്രുഹ്യ ।
 സംഘ്വംസര ഇതി സം - വംസരഃ । വൈ । അഗ്നിഃ ।
 വൈശ്യാനരഃ । സംഘ്വംസരമിതി സം - വംസരം । ഏവ ।
 ആപ്താ । നിർവരുണമിതി നിഃ - വരുണം । 31 (50)

2.2.6.3

പരസ്താദഭി ദ്രുഹ്യതി നൈനം വരുണോ ഗൃഹ്ണാത്യായം
 വാ ഏഷ പ്രതി ഗൃഹ്ണാതി യോഽവിം പ്രതിഗൃഹ്ണാതി
 വൈശ്യാനരം ദ്വാദശകപാലം നിർവപേദവിം പ്രതിഗൃഹ്യ

സംഘ്നസരോ വാ അഗ്നിർ വൈശ്യാനരഃ സംഘ്നസര-
 സ്വദിതാമേവ പ്രതിഗൃഹ്ണാതി നാഽഽവ്യം പ്രതി
 ഗൃഹ്ണാത്യാത്മനോ വാ ഏഷ മാത്രാമാപ്നോതി യ ഉഭയാദത്
 പ്രതിഗൃഹ്ണാത്യശ്വാം വാ പുരുഷം വാ വൈശ്യാനരം
 ദ്വാദശകപാലം നിർവപേദുഭയാദത് - [] 32

2.2.6.3 - Padam

പരസ്താത് | അദീതി | ദ്രുഹ്യതി | ന | ഏനം | വരുണഃ |
 ഗൃഹ്ണാതി | ആവ്യം | വൈ | ഏഷഃ | പ്രതീതി |
 ഗൃഹ്ണാതി | യഃ | അവിം | പ്രതിഗൃഹ്ണാതീതി
 പ്രതി - ഗൃഹ്ണാതി | വൈശ്യാനരം |
 ദ്വാദശകപാലമിതി ദ്വാദശ - കപാലം | നിരീതി | വപേത് |
 അവിം | പ്രതിഗൃഹ്യേതി പ്രതി - ഗൃഹ്യ | സംഘ്നസര
 ഇതി സം - ഘ്നസരഃ | വൈ | അഗ്നിഃ | വൈശ്യാനരഃ |
 സംഘ്നസരസ്വദിതാമിതി സംഘ്നസര - സ്വദിതാം | ഏവ |
 പ്രതീതി | ഗൃഹ്ണാതി | ന | ആവ്യം | പ്രതീതി |
 ഗൃഹ്ണാതി | ആത്മനഃ | വൈ | ഏഷഃ | മാത്രാം |
 ആപ്നോതി | യഃ | ഉഭയാദത് | പ്രതിഗൃഹ്ണാതീതി
 പ്രതി - ഗൃഹ്ണാതി | അശ്വാം | വാ | പുരുഷം | വാ |

പദ പാഠേ (വാക്യ സഹിത) - ദ്വിതീയകാണ്ഡേ - ദ്വിതീയഃ പ്രശ്നഃ

വൈശ്യാനരം । ദ്വാദശകപാലമിതി ദ്വാദശ - കപാലം ।

നിരീതി । വപേത് । ഉദയാദത് । **32 (50)**

2.2.6.4

പ്രതിഗൃഹ്യ സംവത്സരോ വാ അഗ്നിർ വൈശ്യാനരഃ

സംവത്സര-സ്വാദിതമേവ പ്രതി ഗൃഹ്ണാതി നാത്മനോ

മാത്രാമാപ്നോതി വൈശ്യാനരം ദ്വാദശകപാലം നിർവപേത്-

സനിമേഷ്യൻമ്-സംവത്സരോ വാ അഗ്നിർ വൈശ്യാനരോ

യദാ ഖലു വൈ സംവത്സരം ജനതായാം ചരത്യഥ

സ ധനാർഷോ ഭവതി-യദ്-വൈശ്യാനരം ദ്വാദശകപാലം

നിർവപതി സംവത്സര-സാതാമേവ സനിമഭി പ്രച്യവതേ

ദാനകാമാ അസ്മൈ പ്രജാ ഭവന്തി യോ വൈ

സംവത്സരം - [] **33**

2.2.6.4 - Padam

പ്രതിഗൃഹ്യേതി പ്രതി - ഗൃഹ്യ । സംവത്സര ഇതി

സം - വത്സരഃ । വൈ । അഗ്നിഃ । വൈശ്യാനരഃ ।

സംവത്സരസ്വാദിതമിതി സംവത്സര - സ്വാദിതം । ഏവ ।

പ്രതീതി । ഗൃഹ്ണാതി । ന । ആത്മനഃ । മാത്രാം ।

ആപ്നോതി । വൈശ്യാനരം ।

பாபோ (வாக்ய சாஹித) - பரிதீயகாஸ்யை - பரிதீய: ப்ரஸு:

பாபஸகபாலமிதி பாபஸ - கபாலம் | நிமிதி | வபேத் |

ஸநிம் | ஸ்ஷய் | ஸ்வம்ஸர இதி ஸம் - வம்ஸர: |

வெ | அஹி: | வெஸ்யானர: | யபா | வபு | வெ |

ஸ்வம்ஸரமிதி ஸம் - வம்ஸரம் | ஜனதாயாம் | பரதி |

அம் | ஸ: | யநாஷ இதி யந - அஷ: | பவதி | யத் |

வெஸ்யானரம் | பாபஸகபாலமிதி பாபஸ - கபாலம் |

நிர்வபதிதி நி: - வபதி |

ஸ்வம்ஸரஸாதாமிதி ஸ்வம்ஸர - ஸாதாம் | ஸ்வ |

ஸநிம் | அபி | ப்ரேதி | ப்யவதே | பாகாமா இதி

பாக - காமா: | அஸு | ப்ரஜா இதி ப்ர - ஜா: | பவந்தி |

ய: | வெ | ஸ்வம்ஸரமிதி ஸம் - வம்ஸரம் | 33 (50)

2.2.6.5

ப்யுஜ்ய ந விமுஷ்யத்யப்ரதிஷ்டானோ வெ ஸ பவத்யுதமேவ

வெஸ்யானரம் புகராஸத்ய நிர்வபேத்யமேவ ப்யுக்தே தம்

பாஸயேயேந வி முஷ்யதி ப்ரதிஷ்டித்யே யயா ரஜேஜாந்த

மாம் பாஜேத் தாம் ப்ராத்யயாய ப்ர ஹிஸ்யுயாநிர்ஜதி-

மேவாஸு ப்ரஹிணோதி | 34

2.2.6.5 - Padam

പ്രയുജ്യേതി പ്ര - യുജ്യ | ന | വിമുഞ്ചതീതി വി - മുഞ്ചതി |
അപ്രതിഷ്ഠാന ഇത്യപ്രതി - സ്ഥാനഃ | വൈ | സഃ | ഭവതി |
ഏതം | ഏവ | വൈശ്യാനരം | പുനഃ | ആഗത്യേത്യാ - ഗത്യ |
നിരിതി | വപേത് | യം | ഏവ | പ്രയുക്ത ഇതി
പ്ര - യുക്തേ | തം | ഭാഗധേയേനേതി ഭാഗ - ധേയേന |
വീതി | മുഞ്ചതി | പ്രതിഷ്ഠിത്യാ ഇതി പ്രതി - സ്ഥിത്യൈ |
യയാ | രജ്ജാ | ഉത്തമാമിത്യുത് - തമാം | ഗാം |
ആജേദിത്യാ - അജേത് | താം | ഭ്രാത്യവ്യായ |
പ്രേതി | ഹിണ്യയാത് | നിർജ്ജിതിമിതി നിഃ - ജ്ജിതിം | ഏവ |
അസ്മൈ | പ്രേതി | ഹിണ്യോതി | 34 (36)

(മുജാതേ - നിർവരുണം - ധ്വപേദുഭയാദദ് - യോ വൈ
സംഘ്മസരച് - ഷട്ത്രിച്ശച്ച) (A6)

2.2.7.1

ഐന്ദ്രം ചരും നിർവപേത് പശുകാമ ഐന്ദ്രാ വൈ പശവ
ഇന്ദ്രമേവ സേന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി സ ഏവാസ്മൈ
പശൂൻ പ്രയച്ഛതി പശുമാനേവ ഭവതി ചരൂർഭവതി
സ്വാദേവാസ്മൈ യോനേഃ പശൂൻ പ്ര ജനയതീന്ദ്രായേ-

പദ പാഠേ (വാക്യ സഹിത) - ദ്വിതീയകാണ്ഡേ - ദ്വിതീയഃ പ്രശ്നഃ
 ത്രിയാവതേ പുരോധാശമേകാദശകപാലം നിർവപേത്
 പശുകാമ ഇന്ദ്രിയം വൈ പശവ ഇന്ദ്രമേവേന്ദ്രിയാവന്തഃ
 സ്വേന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി സ - [] 35

2.2.7.1 - Padam

ഐന്ദ്രം | ചരും | നിരിതി | വപേത് | പശുകാമ ഇതി
 പശു - കാമഃ | ഐന്ദ്രാഃ | വൈ | പശവഃ | ഇന്ദ്രം | ഏവ |
 സ്വേന | ഭാഗധേയേനേതി ഭാഗ - ധേയേന | ഉപേതി |
 ധാവതി | സഃ | ഏവ | അസ്മൈ | പശൂൻ | പ്രേതി | യച്ഛതി |
 പശുമാനിതി പശു - മാൻ | ഏവ | ഭവതി | ചരഃ | ഭവതി |
 സ്വാത് | ഏവ | അസ്മൈ | യോനേഃ | പശൂൻ | പ്രേതി |
 ജനയതി | ഇന്ദ്രായ | ഇന്ദ്രിയാവത ഇതീന്ദ്രിയ - വതേ |
 പുരോധാശം | ഏകാദശകപാലമിത്യേകാദശ - കപാലം |
 നിരിതി | വപേത് | പശുകാമ ഇതി പശു - കാമഃ | ഇന്ദ്രിയം |
 വൈ | പശവഃ | ഇന്ദ്രം | ഏവ |
 ഇന്ദ്രിയാവന്തമിതീന്ദ്രിയ - വന്തം | സ്വേന | ഭാഗധേയേനേതി
 ഭാഗ - ധേയേന | ഉപേതി | ധാവതി | സഃ | 35 (50)

2.2.7.2

ഏവാസ്മാ ഇന്ദ്രിയം പശൂൻ പ്രയച്ഛതി പശുമാനേവ
 ഭവതീന്ദ്രായ ഏർമവതേ പുരോധാശമേകാദശകപാലം

നിർവപേദ്-ബ്രഹ്മവർചസുകാമോ ബ്രഹ്മവർചസം വൈ
 ഘർമ്മ ഇന്ദ്രമേവ ഘർമ്മവന്തഃ സ്വേന ഭാഗധേയേനോപ
 ധാവതി സ ഏവാസ്മിൻ ബ്രഹ്മവർചസം ദധാതി
 ബ്രഹ്മവർചസ്യേവ ഭവതീന്ദ്രായാർകവതേ പുരോധാശ -
 മേകാദശകപാലം നിർവപേദന്നകാമോഽർകോ വൈ ദേവാനാ -
 മന്നമിന്ദ്രമേവാർകവന്തഃ സ്വേന ഭാഗധേയേനോ- [] 36

2.2.7.2 - Padam

ഏവ । അസ്മൈ । ഇന്ദ്രിയം । പശൂൻ । പ്രേതി । യച്ഛതി ।
 പശുമാനിതി പശു - മാൻ । ഏവ । ഭവതി । ഇന്ദ്രായ ।
 ഘർമ്മവത ഇതി ഘർമ്മ - വതേ । പുരോധാശം ।
 ഏകാദശകപാലമിത്യേകാദശ - കപാലം । നിരിതി । വപേത് ।
 ബ്രഹ്മവർചസുകാമ ഇതി ബ്രഹ്മവർചസ - കാമഃ ।
 ബ്രഹ്മവർചസമിതി ബ്രഹ്മ - വർചസം । വൈ । ഘർമ്മഃ ।
 ഇന്ദ്രം । ഏവ । ഘർമ്മവന്തമിതി ഘർമ്മ - വന്തം । സ്വേന ।
 ഭാഗധേയേനേതി ഭാഗ - ധേയേന । ഉപേതി । ധാവതി । സഃ ।
 ഏവ । അസ്മിൻ । ബ്രഹ്മവർചസമിതി ബ്രഹ്മ - വർചസം ।
 ദധാതി । ബ്രഹ്മവർചസീതി ബ്രഹ്മ - വർചസീ । ഏവ ।
 ഭവതി । ഇന്ദ്രായ । അർകവത ഇത്യർക - വതേ ।

പദ പാഠേ (വാക്യ സഹിത) - ദിതീയകാണ്ഡേ - ദിതീയഃ പ്രശ്നഃ

പുരോധാശം । ഏകാദശകപാലമിത്യേകാദശ - കപാലം ।
നിരിതി । വപേത് । അന്നകാമ ഇത്യന്ന - കാമഃ । അർകഃ ।
വൈ । ദേവാനാം । അന്നം । ഇന്ദ്രം । ഏവ ।
അർകവന്തമിത്യർക - വന്തം । സേവന ।
ഭാഗധേയേനേതി ഭാഗ - ധേയേന । 36 (50)

2.2.7.3

-പ ധാവതി സ ഏവാസ്മാ അന്നം പ്രയച്ഛത്യുന്നാദ ഏവ
ഭവതീന്ദ്രായ ഘർമവതേ പുരോധാശമേകാദശകപാലം
നിർവപേദിന്ദ്രായേന്ദ്രിയാവത ഇന്ദ്രായാടർകവതേ ഭൂതി
കാമോ യദിന്ദ്രായ ഘർമവതേ നിർവപതി ശിർ ഏവാസ്യ
തേന കരോതി യദിന്ദ്രായേന്ദ്രിയാവത ആത്മാനമേവാസ്യ
തേന കരോതി യദിന്ദ്രായാടർകവതേ ഭൂത ഏവാനാദേ
പ്രതിതിഷ്ഠതി ഭവത്യേവേന്ദ്രായാ - [] 37

2.2.7.3 - Padam

ഉപേതി । ധാവതി । സഃ । ഏവ । അസ്മൈ । അന്നം । പ്രേതി ।
യച്ഛതി । അന്നാദ ഇത്യന്ന - അദഃ । ഏവ । ഭവതി । ഇന്ദ്രായ ।
ഘർമവത ഇതി ഘർമ - വതേ । പുരോധാശം ।
ഏകാദശകപാലമിത്യേകാദശ - കപാലം । നിരിതി । വപേത് ।
ഇന്ദ്രായ । ഇന്ദ്രിയാവത ഇതീന്ദ്രിയ - വതേ । ഇന്ദ്രായ ।

പദ പാഠേ (വാക്യ സഹിത) - ദിതീയകാണ്ഡേ - ദിതീയഃ പ്രശ്നഃ

അർകവത ഇത്യർക - വതേ । ഭൂതികാമ ഇതി ഭൂതി-കാമഃ ।
യത് । ഇന്ദ്രായ । ഛർമവത ഇതി ഛർമ - വതേ ।
നിർവപതീതി നിഃ - വപതി । ശിരഃ । ഏവ । അസ്യ । തേന ।
കരോതി । യത് । ഇന്ദ്രായ । ഇന്ദ്രിയാവത ഇതീന്ദ്രിയ-വതേ ।
ആത്മാനം । ഏവ । അസ്യ । തേന । കരോതി । യത് ।
ഇന്ദ്രായ । അർകവത ഇത്യർക - വതേ । ഭൂതഃ । ഏവ ।
അന്നാദ്യ ഇത്യന്ന - അദ്യേ । പ്രതീതി । തിഷ്ഠതി । ഭവതി ।
ഏവ । ഇന്ദ്രായ । **37 (50)**

2.2.7.4

-ഽഹ് ഹോമുചേ പുരോധാശമേകാദശകപാലം നിർവപേദ്യഃ
പാപ്മനാ ഗൃഹീതഃ സ്യാത് പാപ്മാ വാ അഹ്
ഇന്ദ്രമേവാഽഹ് ഹോമുചഃ സ്വേന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി
സ ഏവൈനം പാപ്മനോഽഹസോ മുഞ്ചതീന്ദ്രായ
വൈമ്യധായ പുരോധാശമേകാദശകപാലം നിർവപേദ്യം
മൃധോഽഭി പ്രവേപേരൻ-രാഷ്ട്രാണി വാഽഭി സമിയൂരിന്ദ്രമേവ
വൈമ്യധഃ സ്വേന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി സ
ഏവാസ്മാമൃധോ - [] **38**

2.2.7.4 - Padam

അച്ഛോമുച ഇത്യച്ഛഃ - മുചേ | പുരോധാശം |
 ഏകാദശകപാലമിത്യേകാദശ - കപാലം | നിരിതി | വപേത് |
 യഃ | പാപ്മനാ | ഗൃഹീതഃ | സൃാത് | പാപ്മാ | വൈ |
 അച്ഛഃ | ഇന്ദ്രം | ഏവ | അച്ഛോമുചമിത്യച്ഛഃ - മുചം |
 സ്വേന | ഭാഗധേയേനേതി ഭാഗ - ധേയേന | ഉപേതി |
 ധാവതി | സഃ | ഏവ | ഏനം | പാപ്മനഃ | അച്ഛസഃ |
 മുഞ്ചതി | ഇന്ദ്രായ | വൈമുധായ | പുരോധാശം |
 ഏകാദശകപാലമിത്യേകാദശ - കപാലം | നിരിതി | വപേത് |
 യം | മൃധഃ | അഭീതി | പ്രവേപേരന്നിതി പ്ര - വേപേരന് |
 രാഷ്ട്രാണി | വാ | അഭീതി | സമിയുരിതി സം - ഹുയുഃ |
 ഇന്ദ്രം | ഏവ | വൈമുധം | സ്വേന | ഭാഗധേയേനേതി
 ഭാഗ - ധേയേന | ഉപേതി | ധാവതി | സഃ | ഏവ | അസ്മാത് |
 മൃധഃ | **38 (50)**

2.2.7.5

ഽപ ഹന്തീന്ദ്രായ ത്രാത്രേ പുരോധാശമേകാദശകപാലം
 നിർവപേദ്-ബദ്ധോ വാ പരിയത്തോ വേന്ദ്രമേവ ത്രാതാരഃ
 സ്വേന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി സ ഏവൈനം ത്രായത്

പദ പാഠേ (വാക്യ സഹിത) - ദിതീയകാണ്ഡേ - ദിതീയഃ പ്രശ്നഃ

ഇന്ദ്രായാർകാശമേധവതേ പുരോഡാശമേകാദശകപാലം
നിർവപേദ്യം മഹായജ്ഞോ നോപനമേദേതേ വൈ
മഹായജ്ഞസ്യാന്ത്യേ തന്നു യദർകാശമേധാവിന്ദ്രമേ -
വാർകാശമേധ-വന്തഃ സ്വേന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി
സ ഏവാസ്മാ () അന്തതോ മഹായജ്ഞം ച്യാവയത്യുപൈനം
മഹായജ്ഞോ നമതി । 39

2.2.7.5 - Padam

അപേതി । ഹന്തി । ഇന്ദ്രായ । ത്രാത്രേ । പുരോഡാശം ।
ഏകാദശകപാലമിത്യേകാദശ - കപാലം । നിരിതി । വപേത് ।
ബദ്ധഃ । വാ । പരിയത്ത ഇതി പരി - യത്തഃ । വാ । ഇന്ദ്രം ।
ഏവ । ത്രാതാരം । സ്വേന । ഭാഗധേയേനേതി ഭാഗ-ധേയേന ।
ഉപേതി । ധാവതി । സഃ । ഏവ । ഏനം । ത്രായതേ । ഇന്ദ്രായ ।
അർകാശമേധവത ഇത്യർകാശമേധ - വതേ ।
പുരോഡാശം । ഏകാദശകപാലമിത്യേകാദശ - കപാലം ।
നിരിതി । വപേത് । യം । മഹായജ്ഞ ഇതി മഹാ - യജ്ഞഃ ।
ന । ഉപനമേദിത്യുപ - നമേത് । ഏതേ ഇതി । വൈ ।
മഹായജ്ഞസ്യേതി മഹാ-യജ്ഞസ്യ । അന്ത്യേ ഇതി ।
തന്നു ഇതി । യത് । അർകാശമേധാവിത്യർക - അശമേധൗ ।

പദ പാഠേ (വാക്യ സഹിത) - ദിതീയകാണ്ഡേ - ദിതീയഃ പ്രശ്നഃ
 ഇന്ദ്രം | ഏവ | അർകാശമേധവന്തമിത്യർകാശമേധ-വന്തം |
 സ്വേന | ഭാഗധേയേനേതി ഭാഗ - ധേയേന | ഉപേതി |
 ധാവതി | സഃ | ഏവ | അസ്മൈ () | അന്തതഃ |
 മഹായജ്ഞമിതി മഹാ - യജ്ഞം | ച്യാവയതി | ഉപേതി |
 ഏനം | മഹായജ്ഞ ഇതി മഹാ - യജ്ഞഃ | നമതി | **39 (57)**
 (ഇന്ദ്രിയാവന്തഃ സ്വേന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി സോ -
 ടർകവന്തഃ സ്വേന ഭാഗധേയേനൈ - വേന്ദ്രായാ -
 സ്മാൻ മൃധോ - ടസ്മൈ - സപ്ത ച |) (A7)

2.2.8.1

ഇന്ദ്രായാൻവൃജവേ പുരോധാശമേകാദശകപാലം നിർവ്വപേദ്
 ഗ്രാമകാമ ഇന്ദ്രമേവാൻവൃജുഃ സ്വേന ഭാഗധേയേനോപ
 ധാവതി സ ഏവാസ്മൈ സജാതാനനുകാൻ കരോതി
 ഗ്രാമ്യേവ ഭവതീന്ദ്രാഞ്ചൈ ചരും നിർവ്വപേദൃസ്യ
 സേനാസസ്യശിതേവ സ്യാദിന്ദ്രാണീ വൈ സേനായൈ
 ദേവതേന്ദ്രാണീമേവ സ്വേന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി
 സൈവാസ്യ സേനാസ്യ സഃ ശൃതി ബല്ല്വജാനപീ - [] **40**

2.2.8.1 - Padam

ഇന്ദ്രായ | അന്യജവ ഇത്യനു - ഋജവേ | പുരോധാശം |
 ഏകാദശകപാലമിത്യേകാദശ - കപാലം | നിരിതി | വപേത് |
 ഗ്രാമകാമ ഇതി ഗ്രാമ - കാമഃ | ഇന്ദ്രം | ഏവ |
 അന്യജുമിത്യനു - ഋജും | സ്വേന | ഭാഗധേയേനേതി
 ഭാഗ - ധേയേന | ഉപേതി | ധാവതി | സഃ | ഏവ |
 അസ്മൈ | സജാതാനിതി സ - ജാതാൻ |
 അനുകാനിത്യനു-കാൻ | കരോതി | ഗ്രാമീ | ഏവ | ഭവതി |
 ഇന്ദ്രാണൈ | ചരും | നിരിതി | വപേത് | യസ്യ | സേനാ |
 അസംശിതേത്യസം - ശിതാ | ഇവ | സ്യാത് | ഇന്ദ്രാണീ |
 വൈ | സേനായൈ | ഭവതാ | ഇന്ദ്രാണീം | ഏവ | സ്വേന |
 ഭാഗധേയേനേതി ഭാഗ - ധേയേന | ഉപേതി | ധാവതി | സാ |
 ഏവ | അസ്യ | സേനാം | സമിതി | ശൃതി | ബലജാൻ |
 അപീതി | 40 (50)

2.2.8.2

-ധേ സം നഹ്യേദ്-ഗൗർ-യത്രാധിഷ്ഠന്നാ നൃമേഹത് തതോ
 ബലജാ ഉദതിഷ്ഠൻഗവാമേവൈനം ന്യായമപിനീയ ഗാ
 വേദയതീന്ദ്രായ മന്യുമതേ മനസ്വതേ പുരോധാശ-

മേ॒കാദ॑ശക॒പാല॑ം നി॒ർവ॑പേ॒മ് സം॒ഗ്രാമേ॑ സം॒യ॑ത്തേ
 ഇ॒ന്ദ്രിയേ॑ണ॒ വൈ॒ മ॒ന്യുനാ॑ മ॒ന॒സാ സം॒ഗ്രാമം॑ ജ॒യതീ॑ന്ദ്രമേ॒വ
 മ॒ന്യുമ॑ന്തം മ॒ന॒സ്വന്തം॑ സ്വേ॒ന ഭാ॒ഗധേ॑യേനോ॒പ ധാ॒വതി॑ സ
 ഏ॒വാസി॑ന്നി॒ന്ദ്രിയം॑ മ॒ന്യും മ॒നോ॑ ദധാ॒തി ജ॒യതി॑ തച് - [] 41

2.2.8.2 - Padam

ഇ॒ധേ । സ॒മിതി॑ । ന॒ഹ്യേ॒ത് । ഗൗഃ॑ । യ॒ത്ര ।
 അ॒ധിഷ്ഠ॑ന്നേ॒ത്യധി॑ - സു॒ന്നാ । നൃ॒മേഹ॑ദി॒തി നി॑ - അ॒മേഹ॑ത് ।
 ത॒തഃ । ബ॒ലുജാഃ॑ । ഉ॒ദിതി॑ । അ॒തിഷ്ഠ॑ന് । ഗ॒വാം । ഏ॒വ ।
 ഏ॒നം । നൃ॒ായമി॑തി നി॑ - ആ॒യം । അ॒പിനീ॑യേ॒ത്യപി॑ - നീ॒യ ।
 ഗൗഃ॑ । വേ॒ദയ॑തി । ഇ॒ന്ദ്രായ॑ । മ॒ന്യുമ॑ത ഇ॒തി മ॒ന്യു - മ॒തേ ।
 മ॒ന॒സ്വതേ॑ । പൂ॒രോ॒ധാശം॑ ।
 ഏ॒കാദ॑ശക॒പാല॑മി॒ത്യേകാ॑ദശ - ക॒പാലം॑ । നി॒രിതി॑ । വ॒പേത് ।
 സം॒ഗ്രാമ॑ ഇ॒തി സം - ഗ്രാ॒മേ । സം॒യ॑ത്ത ഇ॒തി
 സം - യ॑ത്തേ । ഇ॒ന്ദ്രിയേ॑ണ । വൈ॒ । മ॒ന്യുനാ॑ । മ॒ന॒സാ ।
 സം॒ഗ്രാമ॑മി॒തി സം - ഗ്രാ॒മം । ജ॒യതി॑ । ഇ॒ന്ദ്രം ।
 ഏ॒വ । മ॒ന്യുമ॑ന്തമി॒തി മ॒ന്യു - മ॑ന്തം । മ॒ന॒സ്വന്തം॑ । സ്വേ॒ന ।
 ഭാ॒ഗധേ॑യേനേ॒തി ഭാ॒ഗ - ധേ॑യേ॒ന । ഉ॒പേതി॑ । ധാ॒വതി॑ । സഃ॑ ।

ഏ॒വ । അ॒സി॒ന് । ഇ॒ന്ദ്രി॒യം । മ॒ന്യു॒ം । മ॒നഃ॑ । ദ॒ധാ॒തി ।
ജ॒യ॒തി । തം । 41 (50)

2.2.8.3

സം॒ഗ്രാ॒മമേ॒താമേ॒വ നി॒ർവ॒പേ॒ദ്യോ ഹ॒തമ॑നാഃ സ്വ॒യം പാ॒പ
ഇ॒വ സ്യാ॒ദേ॒താനി॑ ഹി വാ ഏ॒തസ്മാ॑ ദ॒പക്രാ॑ന്താ॒ന്യമൈ॒ഷ
ഹ॒തമ॑നാഃ സ്വ॒യം പാ॒പ ഇ॒ന്ദ്രമേ॒വ മ॒ന്യുമ॑ന്തം മ॒നസ്വ॑ന്തം
സേ॒ന ഭാ॒ഗധേ॒യേനോ॑പ ധാ॒വതി॑ സ ഏ॒വാസി॑ന്നി॒ന്ദ്രി॒യം
മ॒ന്യും മ॒നോ ദ॒ധാ॒തി ന ഹ॒തമ॑നാഃ സ്വ॒യം പാ॒പോ
ദ॒വതീ॑ന്ദ്രാ॒യ ദാ॒ത്രേ പു॒രോ॒ധാശ॑മേ॒കാദ॑ശക॒പാലം॑
നി॒ർവ॒പേ॒ദ്യഃ കാ॒മയേ॑ത ദാ॒നകാ॑മാ മേ പ്ര॒ജാഃ സ്യു॒ - [] 42

2.2.8.3 - Padam

സം॒ഗ്രാ॒മമി॑തി സം - ഗ്രാ॒മം । ഏ॒താം । ഏ॒വ । നി॒രി॒തി ।
വ॒പേത് । യഃ । ഹ॒തമ॑നാ ഇ॒തി ഹ॒ത - മ॑നാഃ । സ്വ॒യംപാ॑പ
ഇ॒തി സ്വ॒യം-പാ॑പഃ । ഇ॒വ । സ്യാ॒ത് । ഏ॒താനി॑ । ഹി । വൈ ।
ഏ॒തസ്മാ॑ത് । അ॒പക്രാ॑ന്താ॒നീത്യ॑പ - ക്രാ॒ന്താനി॑ । അ॒ഥ ।
ഏ॒ഷഃ । ഹ॒തമ॑നാ ഇ॒തി ഹ॒ത - മ॑നാഃ । സ്വ॒യംപാ॑പ ഇ॒തി
സ്വ॒യം - പാ॑പഃ । ഇ॒ന്ദ്രം । ഏ॒വ । മ॒ന്യുമ॑ന്തമി॒തി മ॒ന്യു-മ॑ന്തം ।
മ॒നസ്വ॑ന്തം । സേ॒ന । ഭാ॒ഗധേ॒യേനേ॑തി ഭാ॒ഗ - ധേ॒യേന॑ ।
ഉ॒പേ॒തി । ധാ॒വതി॑ । സഃ । ഏ॒വ । അ॒സി॒ന് । ഇ॒ന്ദ്രി॒യം ।

പദ പാഠേ (വാക്യ സഹിത) - ദിതീയകാണ്ഡേ - ദിതീയഃ പ്രശ്നഃ

മന്യും । മനഃ । ദധാതി । ന । ഹതമനാ ഇതി ഹത - മനാഃ ।
സ്വയംപാപ ഇതി സ്വയം-പാപഃ । ഭവതി । ഇന്ദ്രായ । ദാത്രേ ।
പുരോധാശം । ഏകാദശകപാലമിത്യേകാദശ - കപാലം ।
നിരിതി । വപേത് । യഃ । കായേത । ദാനകാമാ ഇതി
ദാന - കാമാഃ । മേ । പ്രജാ ഇതി പ്ര - ജാഃ । സ്യുഃ । 42 (50)

2.2.8.4

-ദിതീന്ദ്രമേവ ദാതാരഃ സ്വേന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി
സ ഏവാസൈ ദാനകാമാഃ പ്രജാഃ കരോതി ദാനകാമാ
അസൈ പ്രജാ ഭവന്തീന്ദ്രായ പ്രദാത്രേ പുരോധാശ-
മേകാദശകപാലം നിർവപേദ്യസൈ പ്രത്തമിവ സന്ന
പ്രദീയേതേന്ദ്രമേവ പ്രദാതാരഃ സ്വേന ഭാഗധേയേനോപ
ധാവതി സ ഏവാസൈ പ്രദാപയതീന്ദ്രായ സൂത്രാംണേ
പുരോധാശമേകാദശകപാലം നിർവപേദപരുദ്ധോ വാ-[] 43

2.2.8.4 - Padam

ഇതി । ഇന്ദ്രം । ഏവ । ദാതാരം । സ്വേന । ഭാഗധേയേനേതി
ഭാഗ - ധേയേന । ഉപേതി । ധാവതി । സഃ । ഏവ । അസൈ ।
ദാനകാമാ ഇതി ദാന - കാമാഃ । പ്രജാ ഇതി പ്ര - ജാഃ ।
കരോതി । ദാനകാമാ ഇതി ദാന - കാമാഃ । അസൈ ।

പദ പാഠേ (വാക്യ സഹിത) - ദിതീയകാണ്ഡേ - ദിതീയഃ പ്രശ്നഃ

പ്രജാ ഇതി പ്ര - ജാഃ । ഭവന്തി । ഇന്ദ്രായ । പ്രദാത്ര ഇതി

പ്ര - ദാത്രേ । പുരോധാശം ।

ഏകാദശകപാലമിത്യേകാദശ - കപാലം । നിരിതി । വപേത് ।

യസ്മൈ । പ്രത്തം । ഇവ । സത് । ന । പ്രദീയേതേതി

പ്ര - ദീയേത । ഇന്ദ്രം । ഏവ । പ്രദാതാരമിതി പ്ര - ദാതാരം ।

സേന । ഭാഗധേയേനേതി ഭാഗ - ധേയേന । ഉപേതി ।

ധാവതി । സഃ । ഏവ । അസ്മൈ । പ്രേതി । ദാപയതി ।

ഇന്ദ്രായ । സൂത്രാണ ഇതി സു - ത്രാണേ ।

പുരോധാശം । ഏകാദശകപാലമിത്യേകാദശ - കപാലം ।

നിരിതി । വപേത് । അപരുദ്ധ ഇത്യപ - രുദ്ധഃ । വാ । 43 (50)

2.2.8.5

പരുദ്ധമാനോ വേദ്രമേവ സൂത്രാമാണഃ സേന

ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി സ ഏവൈനം ത്രായതേ

പരുദ്ധോ ഭവതിന്ദ്രോ വൈ സദൃങ് ദേവതാഭിരാസീഥ്

സ ന വ്യാവൃതമഗച്ഛഥ് സ പ്രജാപതിമുപാധാവത് തസ്മാ

ഏതമൈന്ദ്രമേകാദശകപാലം നിരവപത് തേനൈ-

വാസ്മിന്നിന്ദ്രിയമദധാ-ച്ഛകീരി യാജ്യാനുവാക്യേ അകരോദ്-

വജ്രോ വൈ ശകീരി സ ഏനം വജ്രോ ഭൂത്യാ ഐന്ധ- [] 44

2.2.8.5 - Padam

അപരുദ്ധ്യമാന ഇത്യപ - രുദ്ധ്യമാനഃ । വാ । ഇന്ദ്രം । ഏവ ।
 സുത്രാമാണമിതി സു - ത്രാമാണം । സ്വേന ।
 ഭാഗധേയേനേതി ഭാഗ - ധേയേന । ഉപേതി । ധാവതി । സഃ ।
 ഏവ । ഏനം । ത്രായതേ । അനപരുദ്ധ്യ ഇത്യനപ - രുദ്ധ്യഃ ।
 ഭവതി । ഇന്ദ്രഃ । വൈ । സദൃഷിതി സ - ദൃഷ്ഠ് । ദേവതാഭിഃ
 । ആസീത് । സഃ । ന । വ്യാവൃതമിതി വി - ആവൃതം ।
 അഗച്ഛത് । സഃ । പ്രജാപതിമിതി പ്രജാ - പതിം । ഉപേതി ।
 അധാവത് । തസ്മൈ । ഏതം । ഐന്ദ്രം ।
 ഏകാദശകപാലമിത്യേകാദശ-കപാലം । നിരിതി । അവപത് ।
 തേന । ഏവ । അസ്മിൻ । ഇന്ദ്രിയം । അദധാത് ।
 ശക്വരീ ഇതി । യാജ്യാനുവാക്യേ ഇതി
 യാജ്യാ-അനുവാക്യേ । അകരോത് । വജ്രഃ । വൈ । ശക്വരീ ।
 സഃ । ഏനം । വജ്രഃ । ഭൂത്യൈ । ഐന്ദ്ര । 44 (50)

2.2.8.6

സോഽഭവത് സോഽബിഭേദ്-ഭൂതഃ പ്ര മാ ധക്ഷ്യതീതി സ
 പ്രജാപതിം പുനരുപാധാവത് സ പ്രജാപതിഃ ശക്വര്യാ
 അധി രേവതീം നിർമിമീത ശാന്ത്യാ അപ്രദാഹായ യോഽലഃ
 ശ്രിയൈ സന്ധ്-സദൃഷ്ഠ്സമാനൈഃ സ്യാത് തസ്മൈ

പദ പാഠേ (വാക്യ സഹിത) - ദിതീയകാണ്ഡേ - ദിതീയഃ പ്രശ്നഃ

ഏതമൈന്ദ്രമേകാദശകപാലം നിർവപേദിന്ദ്രമേവ സ്വേന
ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി സ ഏവാസ്മിന്നിന്ദ്രിയം
ദധാതി രേവതീ പുരോഽനുവാക്യാ ദവതി () ശാന്ത്യാ
അപ്രദാഹായ ശക്വരീ യാജ്യാ വജോ വൈ ശക്വരീ
സ ഏനം വജോ ഭൂത്യാ ഇന്ധേ ദവത്യേവ । 45

2.2.8.6 - Padam

സഃ । അഭവത് । സഃ । അബിഭേത് । ഭൂതഃ । പ്രേതി । മാ ।
ധക്ഷ്യതി । ഇതി । സഃ । പ്രജാപതിമിതി പ്രജാ - പതിം ।
പുനഃ । ഉപേതി । അധാവത് । സഃ । പ്രജാപതിരിതി
പ്രജാ - പതിഃ । ശക്വര്യഃ । അധീതി । രേവതീം ।
നിരിതി । അമിമീത । ശാന്തൈ ॥
അപ്രദാഹായേത്യപ്ര - ദാഹായ । യഃ । അലം । ശ്രിയൈ ।
സന്ന് । സഭൃങ്ങിതി സ - ഭൃങ് । സമാനൈഃ । സ്യാത് ।
തസ്മൈ ॥ ഏതം । ഐന്ദ്രം ।
ഏകാദശകപാലമിത്യേകാദശ - കപാലം । നിരിതി । വപേത് ।
ഇന്ദ്രം । ഏവ । സ്വേന । ഭാഗധേയേനേതി ഭാഗ - ധേയേന ।
ഉപേതി । ധാവതി । സഃ । ഏവ । അസ്മിൻ । ഇന്ദ്രിയം ।
ദധാതി । രേവതീ । പുരോഽനുവാക്യേതി പുരഃ-അനുവാക്യാ ॥

പദ പാഠേ (വാക്യ സഹിത) - ദിതീയകാണ്ഡേ - ദിതീയഃ പ്രശ്നഃ

ഭവതി () । ശാന്തൈ । അപ്രദാഹായേത്യപ്ര - ദാഹായ ।
ശക്വരീ । യാജ്യാ । വജ്രഃ । വൈ । ശക്വരീ । സഃ । ഏനം ।
വജ്രഃ । ഭൂതൈ । ഇന്ധേ । ഭവതി । ഏവ । 45 (64)

(അപി - തൗ - സ്യൂർ - വൈ - നയ - ഭവതി -
ചതുർദശ ച ।) (A8)

2.2.9.1

ആഗ്നാവൈഷ്ണവമേകാദശകപാലം നിർവപേദിചരൻ-
സരസ്വതയാജ്യ ഭാഗാ സ്യാദ്-ബാർഹസ്സത് യശ്ചരൂർ-
യദാഗ്നാവൈഷ്ണവ ഏകാദശകപാലോ ഭവത്യഗ്നിഃ സർവാ
ദേവതാ വിഷ്ണുർ യജേണാ ദേവതാഭിശ്ചൈവൈനം
യജേണൻ ചാഭി ചരതി സരസ്വതയാജ്യഭാഗാ ഭവതി
വാഗൈ സരസ്വതീ വാചൈവൈനമഭി ചരതി
ബാർഹസ്സത്യ- ശ്ചരൂർ ഭവതി ബ്രഹ്മ വൈ ദേവാനാം
ബൃഹസ്സതിർ- ബ്രഹ്മണൈവൈനമഭി ചരതി - [] 46

2.2.9.1 - Padam

ആഗ്നാവൈഷ്ണവമിത്യാഗ്നാ - വൈഷ്ണവം ।
ഏകാദശകപാലമിത്യേകാദശ - കപാലം । നിരിതി । വപേത് ।
അഭിചരന്നിത്യഭി - ചരൻ । സരസ്വതീ ।

പദ പാഠേ (വാക്യ സഹിത) - ദിതീയകാണ്ഡേ - ദിതീയഃ പ്രശ്നഃ

ആജ്യഭാഗേത്യാജ്യ-ഭാഗാ | സ്യാത് | ബാർഹസ്സത്യഃ | ചരൂഃ |
യത് | ആഗ്നാവൈഷ്ണവ ഇത്യാഗ്നാ - വൈഷ്ണവഃ |
ഏകാദശകപാല ഇത്യേകാദശ - കപാലഃ | ഭവതി | അഗ്നിഃ |
സർവാഃ | ദേവതാഃ | വിഷ്ണുഃ | യജ്ഞഃ | ദേവതാഭിഃ | ച |
ഏവ | ഏനം | യജ്ഞേന | ച | അഭിതീ | ചരതി |
സരസ്വതീ | ആജ്യഭാഗേത്യാജ്യ - ഭാഗാ | ഭവതി | വാക് |
വൈ | സരസ്വതീ | വാചാ | ഏവ | ഏനം | അഭിതീ |
ചരതി | ബാർഹസ്സത്യഃ | ചരൂഃ | ഭവതി | ബ്രഹ്മ |
വൈ | ദേവാനാം | ബൃഹസ്സതിഃ | ബ്രഹ്മണാ | ഏവ | ഏനം |
അഭിതീ | ചരതി | **46 (50)**

2.2.9.2

പ്രതി വൈ പരസ്താദഭിചരന്തമഭി ചരന്തി ദേദേ
പുരോഽനുവാക്യേ കുര്യാദതി പ്രയുക്ത്യാ ഏതയൈവ
യജ്ഞാഭി ചര്യമാണോ ദേവതാഭിരേവ ദേവതാഃ പ്രതിചരതി
യജ്ഞേന യജ്ഞം വാചാ വാചം ബ്രഹ്മണാ ബ്രഹ്മ സ
ദേവതാശ്ചൈവ യജ്ഞം ച മധ്യതോ വ്യവസർപതി തസ്യ
ന കുതശ്ചനോപാവ്യാധോ ഭവതി നൈനമഭിചരൻ-

പദ പാഠേ (വാക്യ സഹിത) - ദിതീയകാണ്ഡേ - ദിതീയഃ പ്രശ്നഃ
 മ്സ്തൂണ്യുത ആഗ്നാവൈഷ്ണവ-മേകാദശകപാലം നിർവപേദ്യം

യജ്ഞോ നോ - [] 47

2.2.9.2 - Padam

പ്രതീതി | വൈ | പരസ്താത് | അഭിചരന്തമിത്യഭി - ചരന്തം |
 അഭിതി | ചരന്തി | ദേദേ ഇതി ദേ - ദേ | പുരോനുവാക്യേ
 ഇതി പുരഃ - അനുവാക്യേ | കൂര്യാത് | അതീതി |
 പ്രയുക്ത്യാ ഇതി പ്ര-യുക്തേ | ഏതയാ | ഏവ | യജേത |
 അഭിചര്യമാണ ഇത്യഭി - ചര്യമാണഃ | ദേവതാഭിഃ | ഏവ |
 ദേവതാഃ | പ്രതിചരതീതി പ്രതി - ചരതി | യജ്ഞേന |
 യജ്ഞം | വാചാ | വാചം | ബ്രഹ്മണാ | ബ്രഹ്മ | സഃ |
 ദേവതാഃ | ച | ഏവ | യജ്ഞം | ച | മധ്യതഃ |
 വ്യവസർപതീതി വി - അവസർപതി | തസ്യ | ന | കൃതഃ |
 ചന | ഉപാവ്യാധ ഇത്യുപ - ആവ്യാധഃ | ഭവതി | ന | ഏനം |
 അഭിചരന്നിത്യഭി - ചരന് | സ്തൂണ്യുതേ |
 ആഗ്നാവൈഷ്ണവമിത്യാഗ്നാ - വൈഷ്ണവം |
 ഏകാദശകപാലമിത്യേകാദശ - കപാലം | നിരിതി | വപേത് |
 യം | യജ്ഞഃ | ന | 47 (50)

2.2.9.3

-പനമേദഗ്നിഃ സർവാ ദേവതാ വിഷ്ണുർ യജ്ഞോഽഗ്നിം
 ചൈവ വിഷ്ണും ച സ്വേന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി
 താവേവാസൈ യജ്ഞം പ്രയച്ഛത ഉപൈനം യജ്ഞാ
 നമത്യാഗ്നാ-വൈഷ്ണവം ഘൃതേ ചരും നിർവപേച്ഛക്ഷുഷ്ണാമോ
 -ഽഗ്നേർവൈ ചക്ഷുഷാ മനുഷ്യാ വി പശ്യന്തി യജ്ഞസ്യ
 ദേവാ അഗ്നിം ചൈവ വിഷ്ണും ച സ്വേന
 ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി താവേവാ - [] 48

2.2.9.3 - Padam

ഉപനമേദിത്യുപ - നമേത് | അഗ്നിഃ | സർവാഃ | ദേവതാഃ |
 വിഷ്ണുഃ | യജ്ഞഃ | അഗ്നിം | ച | ഏവ | വിഷ്ണും | ച | സ്വേന |
 ഭാഗധേയേനേതി ഭാഗ-ധേയേന | ഉപേതി | ധാവതി | താ |
 ഏവ | അസൈ | യജ്ഞം | പ്രേതി | യച്ഛതഃ | ഉപേതി |
 ഏനം | യജ്ഞഃ | നമതി |
 ആഗ്നാവൈഷ്ണവമിത്യാഗ്നാ - വൈഷ്ണവം | ഘൃതേ | ചരും |
 നിരിതി | വപേത് | ചക്ഷുഷാമ ഇതി ചക്ഷുഃ - കാമഃ |
 അഗ്നേഃ | വൈ | ചക്ഷുഷാ | മനുഷ്യാഃ | വീതി | പശ്യന്തി |
 യജ്ഞസ്യ | ദേവാഃ | അഗ്നിം | ച | ഏവ | വിഷ്ണും | ച |

പദ പാഠേ (വാക്യ സഹിത) - ദിതീയകാണ്ഡേ - ദിതീയഃ പ്രശ്നഃ
സ്വേന | ഭാഗധേയേനേതി ഭാഗ - ധേയേന | ഉപേതി |

ധാവതി | തൗ | ഏവ | **48 (50)**

2.2.9.4

-സ്മിൻ ചക്ഷുർധത്തശ്ചക്ഷുഷ്ഠാനേവ ഭവതി ധേന്വേ വാ
ഏതദ്-രേതോ യദാജ്യ-മനധുഹ-സ്തണ്യുലാ
മിമൂനാദേവാസ്മൈ ചക്ഷുഃ പ്രജനയതി ഘൃതേ ഭവതി
തേജോ വൈ ഘൃതം തേജശ്ചക്ഷു-സ്തേജസൈവാസ്മൈ
തേജശ്ചക്ഷുരവ രൂന്ധ ഇന്ദ്രിയം വൈ വീര്യം വൃക്തേ
ദ്രാതൃവ്യോ യജമാനോഽയജമാനസ്യ-ധാരകല്പാം പ്രതി
നിർവപേദ്-ദ്രാതൃവ്യേ യജമാനേ നാസ്യേന്ദ്രിയം - [] **49**

2.2.9.4 - Padam

അസ്മിൻ | ചക്ഷുഃ | ധത്തഃ | ചക്ഷുഷ്ഠാൻ | ഏവ | ഭവതി |
ധേന്വേ | വൈ | ഏതത് | രേതഃ | യത് | ആജ്യം |
അനധുഹഃ | തണ്യുലാഃ | മിമൂനാത് | ഏവ | അസ്മൈ |
ചക്ഷുഃ | പ്രേതി | ജനയതി | ഘൃതേ | ഭവതി | തേജഃ | വൈ |
ഘൃതം | തേജഃ | ചക്ഷുഃ | തേജസാ | ഏവ | അസ്മൈ |
തേജഃ | ചക്ഷുഃ | അവേതി | രൂന്ധേ | ഇന്ദ്രിയം | വൈ |
വീര്യം | വൃക്തേ | ദ്രാതൃവ്യഃ | യജമാനഃ | അയജമാനസ്യ |

പദ പാഠേ (വാക്യ സഹിത) - ദിതീയകാണ്ഡേ - ദിതീയഃ പ്രശ്നഃ
അധാരകല്പാമിത്യധാര - കല്പാം । പ്രതി । നിരിതി । വപേത് ।
ദ്രോതൃവ്യേ । യജമാനേ । ന । അസ്യ । ഇന്ദ്രിയം । 49 (50)

2.2.9.5

വീര്യം വൃക്തേ പുരാ വാചഃ പ്രവദിതോർ
നിർവപേദ്യാവത്യേവ വാക് താമപ്രോദിതാം ദ്രോതൃവ്യസ്യ
വൃക്തേ താമസ്യ വാചം പ്രവദന്തീമന്യാ വാചോഽനു
പ്രവദന്തി താ ഇന്ദ്രിയം വീര്യം യജമാനേ ദധത്യാഗാ
വൈഷ്ണവ-മഷ്ടാകപാലം നിർവപേത് പ്രാതഃ
സവനസ്യാഽഽ* കാലേ സരസ്വതയാജ്യഭാഗാ സ്യാദ്
ബാർഹസ്పത്യശ്ചരൂർ-യദഷ്ടാകപാലോ ദവത്യഷ്ടാക്ഷരാ
ഗായത്രീ ഗായത്രം പ്രാതഃ സവനം പ്രാതഃ
സവനമേവതേനാപ്തോ - [] 50

2.2.9.5 - Padam

വീര്യം । വൃക്തേ । പുരാ । വാചഃ । പ്രവദിതോരിതി
പ്ര - വദിതോഃ । നിരിതി । വപേത് । യാവതീ । ഏവ । വാക് ।
താം । അപ്രോദിതാമിത്യപ്ര - ഉദിതാം । ദ്രോതൃവ്യസ്യ ।
വൃക്തേ । താം । അസ്യ । വാചം । പ്രവദന്തീമിതി
പ്ര - വദന്തീം । അന്യാഃ । വാചഃ । അനു । പ്രേതി । വദന്തി ।

പദ പാഠേ (വാക്യ സഹിത) - ദിതീയകാണ്ഡേ - ദിതീയഃ പ്രശ്നഃ

താഃ | ഇന്ദ്രിയം | വീര്യം | യജമാനേ | ദധതി |
ആഗ്നാവൈഷ്ണവമിത്യാഗ്നാ - വൈഷ്ണവം |
അഷ്ടാകപാലമിത്യഷ്ടാ - കപാലം | നിരിതി | വപേത് |
പ്രാതഃ സവനസ്യേതി പ്രാതഃ - സവനസ്യ | ആകാല
ഇത്യാ - കാലേ | സരസ്വതീ | ആജ്യഭാഗേത്യാജ്യ - ഭാഗാ |
സ്യാത് | ബാർഹസ്സത്യഃ | ചരൂഃ | യത് | അഷ്ടാകപാല
ഇത്യഷ്ടാ-കപാലഃ | ദവതി | അഷ്ടാക്ഷരേത്യഷ്ടാ-അക്ഷരാ |
ഗായത്രീ | ഗായത്രം | പ്രാതഃ സവനമിതി പ്രാതഃ-സവനം |
പ്രാതഃ സവനമിതി പ്രാതഃ - സവനം | ഏവ | തേന |
ആപ്നോതി | 50 (50)

2.2.9.6

-ത്യാഗ്നാവൈഷ്ണവ-മേകാദശകപാലം നിർവപേ-ന്മാധ്യന്ദിനസ്യ
സവനസ്യാഃ *കാലേ സരസ്വത്യാജ്യഭാഗാ സ്യാദ്
ബാർഹസ്സത്യ-ശ്ചരൂർ യദേകാദശകപാലോ
ദവത്യേകാദശാക്ഷരാ ത്രിഷ്ടുപ് ത്രൈഷ്ടുഭം മായ്ന്ദിനം
സവനം മായ്ന്ദിനമേവ സവനം തേനാ
ഃ*പ്നോത്യാഗ്നാവൈഷ്ണവം ദ്വാദശകപാലം നിർവപേത്
ത്യതീയസവനസ്യാഃ*കാലേ സരസ്വത്യാജ്യഭാഗാ സ്യാദ്

ബാർഹസ്സത്യശ്ചരൂർ യദ്-ദാദശകപാലോ ഭവതി
 ദാദശാക്ഷരാ ജഗതീ ജാഗതം തൃതീയസവനം തൃതീയ
 സവനമേവ തേനാസ്സപ്തോതി ദേവതാദിരേവ ദേവതാഃ - [] 51

2.2.9.6 - Padam

ആഗ്നാവൈഷ്ണവമിത്യാഗ്നാ - വൈഷ്ണവം ।
 ഏകാദശകപാലമിത്യേകാദശ - കപാലം । നിരിതി । വപേത് ।
 മാധ്യന്ദിനസ്യ । സവനസ്യ । ആകാല ഇത്യാ - കാലേ ।
 സർസ്വതീ । ആജ്യഭാഗേത്യാജ്യ - ഭാഗാ । സ്യാത് ।
 ബാർഹസ്സത്യഃ । ചരൂഃ । യത് ।
 ഏകാദശകപാല ഇത്യേകാദശ - കപാലഃ । ഭവതി ।
 ഏകാദശാക്ഷരേത്യേകാദശ - അക്ഷരാ । ത്രിഷ്ടുപ് ।
 ത്രൈഷ്ടുഭം । മാധ്യന്ദിനം । സവനം । മാധ്യന്ദിനം । ഏവ ।
 സവനം । തേന । ആപ്തോതി ।
 ആഗ്നാവൈഷ്ണവമിത്യാഗ്നാ - വൈഷ്ണവം ।
 ദാദശകപാലമിതി ദാദശ - കപാലം । നിരിതി । വപേത് ।
 തൃതീയസവനസ്യേതി തൃതീയ - സവനസ്യ ।
 ആകാല ഇത്യാ - കാലേ । സർസ്വതീ ।
 ആജ്യഭാഗേത്യാജ്യ - ഭാഗാ । സ്യാത് । ബാർഹസ്സത്യഃ ।

പദ പാഠേ (വാക്യ സഹിത) - ദിതീയകാണ്ഡേ - ദിതീയഃ പ്രശ്നഃ

ചരുഃ | യത് | ദ്വാദശകപാല ഇതി ദ്വാദശ - കപാലഃ | ദവതി |

ദ്വാദശാക്ഷരേതി ദ്വാദശ - അക്ഷരാ | ജഗതീ | ജാഗതം |

തൃതീയസവനമിതി തൃതീയ - സവനം |

തൃതീയസവനമിതി തൃതീയ - സവനം | ഏവ | തേന |

ആപ്തോതി | ദേവതാഭിഃ | ഏവ | ദേവതാഃ | 51 (50)

2.2.9.7

പ്രതിചരതി യജേണൻ യജ്ഞം വാചാ വാചം ബ്രഹ്മണാ

ബ്രഹ്മ കപാലൈരേവ ഛന്ദാഃ സ്ട്രാപ്തോതി പുരോധാശൈഃ

സവനാനി മൈത്രാവരുണമേകകപാലം നിർവപേദ്-വശായൈ

കാലേ യൈവാസൗ ഭ്രാതൃവൃന്ധ വശാഃ സുബന്ധ്യാ സോ

ഏവൈഷത സ്യുകകപാലോ ദവതി ന ഹി കപാലൈഃ

പശുമർഹത്യാപ്തം | 52

2.2.9.7 - Padam

പ്രതിചരതീതി പ്രതി-ചരതി | യജേണൻ | യജ്ഞം | വാചാ |

വാചം | ബ്രഹ്മണാ | ബ്രഹ്മ | കപാലൈഃ | ഏവ | ഛന്ദാഃ സി |

ആപ്തോതി | പുരോധാശൈഃ | സവനാനി |

മൈത്രാവരുണമിതി മൈത്രാ - വരുണം |

ഏകകപാലമിത്യേക - കപാലം | നിരിതി | വപേത് |

പദ പാഠേ (വാക്യ സഹിത) - ദിതീയകാണ്ഡേ - ദിതീയഃ പ്രശ്നഃ

വശായൈ | കാലേ | യാ | ഏവ | അസൗ | ദ്രാതുവ്യസ്യ |
വശാ | അനുബന്ധ്യത്യനു - ബന്ധ്യാ | സോ ഇതി |
ഏവ | ഏഷാ | ഏതസ്യ | ഏകകപാല ഇത്യേക - കപാലഃ |
ഭവതി | ന | ഹി | കപാലൈഃ | പശൂം | അർഹതി |
ആപ്തം | 52 (37)

(ബ്രഹ്മണൈവൈനമഭി ചരതി - യജ്ഞോ ന - താവേവാ -
സന്ധ്യന്ദ്രിയ - മാപ്തോതി - ദേവതാഃ - സപ്തത്രിശ്ശ്ച) (A9)
2.2.10.1

അസാവാദിത്യോ ന വ്യരോചത തസ്മൈ ദേവാഃ
പ്രായശ്ചിത്തിമൈച്ഛൻ തസ്മാ ഏതച്ഛ് സോമാരൗദ്രം ചരും
നിർവപൻ തേനൈവാസ്മിൻ രുചമദധുര്യോ
ബ്രഹ്മവർചസകാമഃ സ്മാത് തസ്മാ ഏതച്ഛ് സോമാരൗദ്രം
ചരും നിർവപേഥ് സോമം ചൈവ രുദ്രം ച സേവന
ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി താവേവാസ്മിൻ ബ്രഹ്മവർചസം
ധത്തോ ബ്രഹ്മവർചസ്യേവ ഭവതി തിഷ്ഠാപൂർണമാസേ
നിർവപേദ്-രുദ്രോ - [] 53

2.2.10.1 - Padam

അസൗ | ആദിത്യഃ | ന | വീതി | അരോചത | തസ്മൈ ||
 ദേവാഃ | പ്രായശ്ചിത്തിം | ഐച്ചന് | തസ്മൈ | ഏതം |
 സോമാരൗദ്രമിതി സോമാ - രൗദ്രം | ചരും | നിരിതി |
 അവപന് | തേന | ഏവ | അസ്മിന് | രൂപം | അദധുഃ |
 യഃ | ബ്രഹ്മവർചസകാമ ഇതി ബ്രഹ്മവർചസ - കാമഃ |
 സ്യാത് | തസ്മൈ | ഏതം | സോമാരൗദ്രമിതി
 സോമാ-രൗദ്രം | ചരും | നിരിതി | വപേത് | സോമം | ച |
 ഏവ | രൂദ്രം | ച | സ്വേന | ഭാഗധേയേനേതി ഭാഗ-ധേയേന |
 ഉപേതി | ധാവതി | തൗ | ഏവ | അസ്മിന് |
 ബ്രഹ്മവർചസമിതി ബ്രഹ്മ - വർചസം | ധത്തഃ |
 ബ്രഹ്മവർചസീതി ബ്രഹ്മ - വർചസീ | ഏവ | ഭവതി |
 തിഷ്യാപൂർണമാസ ഇതി തിഷ്യാ-പൂർണമാസേ | നിരിതി |
 വപേത് | രൂദ്രഃ | 53 (50)

2.2.10.2

വൈ തിഷ്യഃ സോമഃ പൂർണമാസഃ സാക്ഷാദേവ
 ബ്രഹ്മവർചസമവ രൂന്ധേ പരിശ്രിതേ യാജയതി
 ബ്രഹ്മവർചസസ്യ പരിഗൃഹീത്യേ ശോതായൈ ||
 ശോതവത്സായൈ ദുഗ്ധം മഥിതമാജ്യം ഭവത്യാജ്യം

പദ പാഠേ (വാക്യ സഹിത) - ദിതീയകാണ്ഡേ - ദിതീയഃ പ്രശ്നഃ

പ്രോക്ഷണമാജ്യേന മാർജയന്തേ യവദേവ ബ്രഹ്മവർചസം
തഥ് സർവം കരോത്യതി ബ്രഹ്മവർചസം ക്രിയത
ഇത്യാഹുരീശ്വരോ ദൃശ്വർമാ ഭവിതോരിതി മാനവീ
ഋചൗ ധായേ കൂര്യാദ്-യദൈ കിഞ്ച മനുരവദത്-തദ്-
ഭേഷജം- [] 54

2.2.10.2 - Padam

വൈ । തിഷ്ടഃ । സോമഃ । പൂർണമാസ ഇതി പൂർണ-മാസഃ ।
സാക്ഷാദിതി സ - അക്ഷാത് । ഏവ । ബ്രഹ്മവർചസമിതി
ബ്രഹ്മ - വർചസം । അവേതി । രൂന്ധേ ।
പരിശ്രിത ഇതി പരി - ശ്രിതേ । യാജയതി ।
ബ്രഹ്മവർചസസ്യേതി ബ്രഹ്മ - വർചസസ്യ ।
പരിഗൃഹീത്യാ ഇതി പരി - ഗൃഹീതൈ । ശ്വേതായൈ ।
ശ്വേതവത്സായാ ഇതി ശ്വേത - വത്സായൈ । ദുഗ്ധം ।
മമിതം । ആജ്യം । ഭവതി । ആജ്യം । പ്രോക്ഷണമിതി
പ്ര - അക്ഷണം । ആജ്യേന । മാർജയന്തേ । യാവത് । ഏവ ।
ബ്രഹ്മവർചസമിതി ബ്രഹ്മ - വർചസം । തത് । സർവം ।
കരോതി । അതീതി । ബ്രഹ്മവർചസമിതി ബ്രഹ്മ-വർചസം ।
ക്രിയതേ । ഇതി । ആഹുഃ । ഹൗശ്വരഃ ।

പദ പാഠേ (വാക്യ സഹിത) - ദിതീയകാണ്ഡേ - ദിതീയഃ പ്രശ്നഃ
 ദുശ്ചർമ്മേതി ദുഃ - ചർമ്മാ । ഭവിതോഃ । ഇതി । മാനവീ ഇതി ।
 ഋചൗ । ധായേ ഇതി । കൂര്യാത് । യത് । വൈ । കിം । ച ।
 മനുഃ । അവദത് । തത് । ഭേഷജം । **54 (50)**

2.2.10.3

ഭേഷജമേവാസ്മൈ കരോതി യദി ബിഭീയാദ്-ദുശ്ചർമ്മാ
 ഭവിഷ്യാമിതി സോമാപൗഷ്ണം ചരും നിർവപേത് സൗമ്യോ
 വൈ ദേവതയാ പുരുഷഃ പൗഷ്ണഃ പശവഃ സ്വയൈ വാസ്മൈ
 ദേവതയാ പശുഭിസ്ത്വചം കരോതി ന ദുശ്ചർമ്മാ ഭവതി
 സോമാരൗദ്രം ചരും നിർവപേത് പ്രജാകാമഃ സോമോ വൈ
 രേതോധാ അഗ്നിഃ പ്രജാനാം പ്രജനയിതാ സോമ
 ഏവാസ്മൈ രേതോ ദധാത്യഗ്നിഃ പ്രജാം പ്രജനയതി
 വിന്ദതേ - [] **55**

2.2.10.3 - Padam

ഭേഷജം । ഏവ । അസ്മൈ । കരോതി । യദി । ബിഭീയാത് ।
 ദുശ്ചർമ്മേതി ദുഃ - ചർമ്മാ । ഭവിഷ്യാമി । ഇതി ।
 സോമാപൗഷ്ണമിതി സോമാ - പൗഷ്ണം । ചരും । നിരിതി ।
 വപേത് । സൗമ്യഃ । വൈ । ദേവതയാ । പുരുഷഃ । പൗഷ്ണഃ ।
 പശവഃ । സ്വയാ । ഏവ । അസ്മൈ । ദേവതയാ । പശുഭിരിതി
 പശു - ഭിഃ । ത്വചം । കരോതി । ന । ദുശ്ചർമ്മേതി ദുഃ-ചർമ്മാ ।

പദ പാഠേ (വാക്യ സഹിത) - ദ്വിതീയകാണ്ഡേ - ദ്വിതീയഃ പ്രശ്നഃ

ഭവതി । സോമാരൗദ്രമിതി സോമാ - രൗദ്രം । ചരും ।
നിരിതി । വപേത് । പ്രജാകാമ ഇതി പ്രജാ - കാമഃ । സോമഃ ।
വൈ । രേതോധാ ഇതി രേതഃ - ധാഃ । അഗ്നിഃ । പ്രജാനാമിതി
പ്ര - ജാനാം । പ്രജനയിതേതി പ്ര - ജനയിതാ । സോമഃ ।
ഏവ । അസൈ । രേതഃ । ദധാതി । അഗ്നിഃ ।
പ്രജാമിതി പ്ര - ജാം । പ്രേതി । ജനയതി । വിന്ദതേ ॥ 55 (50)

2.2.10.4

പ്രജാꣳ സോമാരൗദ്രം ചരും നിർവപേദിചരൻ-ഥ്സൗമ്യോ
വൈ ദേവതയാ പുരുഷ ഏഷ രുദ്രോ യദഗ്നിഃ സ്വായാ
ഏവൈനം ദേവതായൈ നിഷ്ക്രീയ രുദ്രായാപി ദധാതി
താജഗാർത്തിമാർച്ഛതി സോമാരൗദ്രം ചരും നിർവപേ-
ജേജ്യാഗാമയാവീ സോമം വാ ഏതസ്യ രസോ ഗച്ഛത്യഗ്നിꣳ
ശരീരം യസ്യ ജേജ്യാഗാമയതി സോമാദേവാസ്യ രസം
നിഷ്ക്രീണാത്യഗ്നേഃ ശരീരമുത യദീ - [] 56

2.2.10.4 - Padam

പ്രജാമിതി പ്ര - ജാം । സോമാരൗദ്രമിതി സോമാ - രൗദ്രം ।
ചരും । നിരിതി । വപേത് । അഭിചരന്നിത്യഭി - ചരൻ ।
സൗമ്യഃ । വൈ । ദേവതയാ । പുരുഷഃ । ഏഷഃ । രുദ്രഃ । യത് ।

പദ പാഠേ (വാക്യ സഹിത) - ദിതീയകാണ്ഡേ - ദിതീയഃ പ്രശ്നഃ

അഗ്നിഃ | സ്വായാഃ | ഏവ | ഏനം | ദേവതായൈ |

നിഷ്ക്രീയേതി നിഃ - ക്രീയ | രൂദ്രായ | അപീതി | ദധാതി |

താജക് | ആർതിം | ഏതി | ഋച്ചതി | സോമാരുദ്രമിതി

സോമാ - രുദ്രം | ചരും | നിരിതി | വപേത് |

ജോഗാമയാവീതി ജോഗ്ക് - ആമയാവീ | സോമം | വൈ |

ഏതസ്യ | രസഃ | ഗച്ഛതി | അഗ്നിം | ശരീരം | യസ്യ |

ജോഗ്ക് | ആമയതി | സോമാത് | ഏവ | അസ്യ | രസം |

നിഷ്ക്രീണാതിതി നിഃ - ക്രീണാതി | അഗ്നേഃ | ശരീരം |

ഉത | യദി | **56 (50)**

2.2.10.5

-താസുർ ദവതി ജീവത്യേവ സോമാരുദ്രയോർവാ ഏതം

ഗ്രസിതച് ഹോതാ നിഷ്ഖിദതി സ ഈശ്വര

ആർതിമാർതോ-രനധ്യാൻ ഹോത്രോ ദേയോ വഹ്നിർവാ

അനധ്യാൻ വഹ്നിർഹോതാ വഹ്നിനൈവ വഹ്നിമാത്മാനഃ

സ്വ്വണോതി സോമാരുദ്രം ചരും നിർവപേദ്യഃ കാമയേത

സോഽസ്മാ ആയതന്നേ ദ്രാത്യവ്യം ജനയേയമിതി വേദിം

പരിഗൃഹ്യാർധമുദ്ധന്യാദർധം നാർധം ബർഹിഷഃ

സ്തൃണീയാദർധം ()നാർധ-മിധുസ്യാഭ്യാ-ദധ്യാ-ദർധം
ന സ്വ ഏവാസ്മാ ആയതനേ ദ്രാത്യവ്യം ജനയതി । 57

2.2.10.5 - Padam

ഇതാസുരിതീത - അസുഃ । ദവതി । ജീവതി । ഏവ ।
സോമാരുദ്രയോരിതി സോമാ - രുദ്രയോഃ । വൈ । ഏതം ।
ഗ്രസിതം । ഹോതാ । നിരിതി । ഖിദതി । സഃ । ഇൗശ്വരഃ ।
ആർതീം । ആർതോരിയാ - അർതോഃ । അനഡ്യാൻ ।
ഹോത്രാ । ദേയഃ । വഹ്നിഃ । വൈ । അനഡ്യാൻ । വഹ്നിഃ ।
ഹോതാ । വഹ്നിനാ । ഏവ । വഹ്നീം । ആത്മാൻ ।
സ്തൃണോതി । സോമാരുദ്രമിതി സോമാ - രുദ്രം । ചരും ।
നിരിതി । വപേത് । യഃ । കാമയേത । സ്വേ । അസ്മൈ ।
ആയതന ഇത്യാ - യതനേ । ദ്രാത്യവ്യം । ജനയേയം । ഇതി ।
വേദീം । പരിഗൃഹ്യേതി പരി - ഗൃഹ്യ । അർധം ।
ഉദ്ധന്യാദിത്യുത് - ഹന്യാത് । അർധം । ന । അർധം ।
ബർഹിഷഃ । സ്തൃണീയാത് । അർധം () । ന । അർധം ।
ഇധുസ്യ । അഭ്യാദധ്യാദിത്യഭി - ആദധ്യാത് । അർധം । ന ।
സ്വേ । ഏവ । അസ്മൈ । ആയതന ഇത്യാ - യതനേ ।
ദ്രാത്യവ്യം । ജനയതി । 57 (62)

പദ പാഠേ (വാക്യ സഹിത) - ദിതീയകാണ്ഡേ - ദിതീയഃ പ്രശ്നഃ

(രുദ്രോ - ഭേഷജം - വിന്ദതേ- യദി - സൂണീയാദർധം -
ദാദശ ച) (A10)

2.2.11.1

ഐന്ദ്രമേകാദശകപാലം നിർവപേന്മാരുതഃ സപ്തകപാലം
ഗ്രാമകാമ ഇന്ദ്രം ചൈവ മരുതശ്ച സേന ഭാഗധേയേനോപ
ധാവതി ത ഏവാസൈ സജാതാൻ പ്രയച്ഛന്തി ഗ്രാമ്യേവ
ഭവത്യാഹവനീയ ഐന്ദ്രമധി ശ്രയതി ഗാർഹപത്യേ മാരുതം
പാപവസ്യസസ്യ വിധൂത്യേ സപ്തകപാലോ മാരുതോ
ഭവതി സപ്തഗണാ വൈ മരുതോ ഗണശ ഏവാസൈ
സജാതാനവ രുന്ധേഽനുച്യമാന ആ സാദയതി
വിശമേവാ - [] 58

2.2.11.1 - Padam

ഐന്ദ്രം । ഏകാദശകപാലമിത്യേകാദശ - കപാലം । നിരിതി ।
വപേത് । മാരുതം । സപ്തകപാലമിതി സപ്ത - കപാലം ।
ഗ്രാമകാമ ഇതി ഗ്രാമ - കാമഃ । ഇന്ദ്രം । ച । ഏവ । മരുതഃ ।
ച । സേന । ഭാഗധേയേനേതി ഭാഗ - ധേയേന । ഉപേതി ।
ധാവതി । തേ । ഏവ । അസൈ । സജാതാനിതി
സ - ജാതാൻ । പ്രേതി । യച്ഛന്തി । ഗ്രാമീ । ഏവ । ഭവതി ।
ആഹവനീയ ഇത്യാ - ഹവനീയേ । ഐന്ദ്രം । അധീതി ।

പദ പാഠേ (വാക്യ സഹിത) - ദിതീയകാണ്ഡേ - ദിതീയഃ പ്രശ്നഃ

ശ്രയതി | ഗാർഹപത്യ ഇതി ഗാർഹ - പത്യേ | മാരുതം |
പാപവസ്യസസ്യേതി പാപ - വസ്യസസ്യ | വിധ്യുത്യാ ഇതി
വി - ധ്യുത്യേ | സ്തപ്തകപാല ഇതി സ്തപ്ത-കപാലഃ | മാരുതഃ |
ഭവതി | സ്തപ്തഗണാ ഇതി സ്തപ്ത - ഗണാഃ | വൈ | മരുതഃ |
ഗണശ ഇതി ഗണ - ശഃ | ഏവ | അസ്മൈ | സജാതാനിതി
സ - ജാതാൻ | അവേതി | രൂന്ധേ | അനുച്യമാന
ഇത്യനു - ഉച്യമാനേ | ഏതി | സാദയതി | വിശം |

ഏവ | 58 (50)

2.2.11.2

-സ്താ അനുവർത്താനം കരോത്യേതാമേവ നിർവ്വപേദ്യഃ
കാമയേത ക്ഷത്രായ ച വിശേ ച സമദം
ദധ്യാമിത്യേന്ദ്രസ്യോ-വദ്യൻ ബ്രൂയാദിന്ദ്രായാനു
ബ്രൂഹീത്യാശ്രാവ്യ ബ്രൂയാൻ-മരുതോ യജേതി
മാരുതസ്യോവദ്യൻ ബ്രൂയാന്മരുദ്ഭ്യോഽനു
ബ്രൂഹീത്യാശ്രാവ്യ ബ്രൂയാദിന്ദ്രം യജേതി സ്വ ഏവൈഭ്യോ
ഭാഗധേയേ സമദം ദധാതി വിത്യച്ഛ്വാണാസ്തിഷ്ഠന്ത്യേ
താമേവ - [] 59

2.2.11.2 - Padam

അസ്മൈ | അനുവർത്താനമിത്യനു - വർത്താനം | കരോതി |
 ഏതാം | ഏവ | നിരിതി | വപേത് | യഃ | കാമയേത |
 ക്ഷത്രായ | ച | വിശേ | ച | സമദമിതി സ - മദം | ദധ്യാം |
 ഇതി | ഐന്ദ്രസ്യ | അവദ്യന്നിത്യവ - ദ്യന് | ബ്രൂയാത് |
 ഇന്ദ്രായ | അനിതി | ബ്രൂഹി | ഇതി |
 ആശ്രാവേത്യോ - ശ്രാവ്യ | ബ്രൂയാത് | മരുതഃ | യജ | ഇതി |
 മാരുതസ്യ | അവദ്യന്നിത്യവ - ദ്യന് | ബ്രൂയാത് |
 മരുദ്ഭ്യ ഇതി മരുത് - ഭ്യഃ | അനിതി | ബ്രൂഹി | ഇതി |
 ആശ്രാവേത്യോ - ശ്രാവ്യ | ബ്രൂയാത് | ഇന്ദ്രം | യജ | ഇതി |
 സ്വേ | ഏവ | ഏഭ്യഃ | ഭാഗധേയ ഇതി ഭാഗ - ധേയേ |
 സമദമിതി സ - മദം | ദധാതി | വിത്യുഹാണാ ഇതി
 വി - ത്യുഹാണാഃ | തിഷ്ഠന്തി | ഏതാം | ഏവ | **59 (50)**

2.2.11.3

നിർവപേഭ്യഃ കാമയേത കല്പേരന്നിതി യഥാഭേവതമവദായ
 യഥാ ഭേവതം യജേദ്-ഭാഗധേയേനൈവൈനാൻ യഥായഥം
 കല്പയതി കല്പന്ത ഏവൈന്ദ്ര-മേകാദശകപാലം നിർവപേദ്-
 വൈശ്വദേവം ദ്വാദശകപാലം ഗ്രാമകാമ ഇന്ദ്രം ചൈവ

വിശ്വാശ്ച ദേവാൻമ-സ്പേന ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി
 ത ഏവാസ്മൈ സജാതാൻ പ്രയച്ഛന്തി ഗ്രാമ്യേവ ഭവത്യേ
 ന്രസ്യോവദായ വൈശ്വദേവസ്യോവ ദ്യേദമൈന്ദ്രസ്യോ- [] 60

2.2.11.3 - Padam

നിരിതി । വപേത് । യഃ । കാമയേത । കല്പേരന് । ഇതി ।
 യമാദേവതമിതി യമാ - ദേവതം । അവദായേത്യവ - ദായ ।
 യമാദേവതമിതി യമാ - ദേവതം । യജേത് ।
 ഭാഗധേയേനേതി ഭാഗ - ധേയേന । ഏവ । ഏനാൻ ।
 യമായമിതി യമാ - യഥാ । കല്പയതി । കല്പന്തേ । ഏവ ।
 ഐന്ദ്രം । ഏകാദശകപാലമിത്യേകാദശ - കപാലം । നിരിതി ।
 വപേത് । വൈശ്വദേവമിതി വൈശ്വ-ദേവം ।
 ദ്വാദശകപാലമിതി ദ്വാദശ - കപാലം । ഗ്രാമകാമ ഇതി
 ഗ്രാമ - കാമഃ । ഇന്ദ്രം । ച । ഏവ । വിശ്വാൻ । ച । ദേവാൻ ।
 സ്പേന । ഭാഗധേയേനേതി ഭാഗ - ധേയേന । ഉപേതി ।
 ധാവതി । തേ । ഏവ । അസ്മൈ । സജാതാനിതി
 സ-ജാതാൻ । പ്രേതി । യച്ഛന്തി । ഗ്രാമീ । ഏവ । ഭവതി ।
 ഐന്ദ്രസ്യ । അവദായേത്യവ - ദായ । വൈശ്വദേവസ്യേതി
 വൈശ്വ - ദേവസ്യ । അവേതി । ദ്യേത് । അഥ । ഐന്ദ്രസ്യഃ ।

60 (50)

2.2.11.4

പരിഷ്ഠാദിന്ദ്രിയേണൈവാസ്മാ ഉഭയതഃ സജാതാൻ
പരി ഗൃഹ്ണാത്യുപാധായ പൂർവയം വാസോ ദക്ഷിണാ
സജാതാനാമുപഹിത്യ പൃശ്നിയൈ ദുഗ്ധേ പ്രയത്നഗവം
ചരും നിർവപേന്മരുദ്ഭ്യോ ഗ്രാമകാമഃ പൃശ്നിയൈ വൈ
പയസോ മരുതോ ജാതാഃ പൃശ്നിയൈ പ്രിയത്നഗവോ മാരുതാഃ
ഖലു വൈ ദേവതയാ സജാതാ മരുത ഏവ സ്വേന
ഭാഗധേയേനോപ ധാവതി ത ഏവാസ്മൈ സജാതാൻ
പ്രയച്ഛന്തി ഗ്രാമ്യേവ ഭവതി പ്രിയവതീ
യാജ്യാനുവാക്യേ- [] 61

2.2.11.4 - Padam

ഉപരിഷ്ഠാത് | ഇന്ദ്രിയേണ | ഏവ | അസ്മൈ | ഉഭയതഃ |
സജാതാനിതി സ - ജാതാൻ | പരിതി | ഗൃഹ്ണാതി |
ഉപാധായ പൂർവയമിത്യുപാധായ - പൂർവയം | വാസഃ |
ദക്ഷിണാ | സജാതാനാമിതി സ - ജാതാനാം |
ഉപഹിത്യാ ഇത്യുപ - ഹിത്യൈ | പൃശ്നിയൈ | ദുഗ്ധേ |
പ്രയത്നഗവം | ചരും | നിരിതി | വപേത് |
മരുദ്ഭ്യ ഇതി മരുത് - ഭ്യഃ | ഗ്രാമകാമ ഇതി ഗ്രാമ - കാമഃ |
പൃശ്നിയൈ | വൈ | പയസഃ | മരുതഃ | ജാതാഃ | പൃശ്നിയൈ |

പദ പാഠേ (വാക്യ സഹിത) - ദിതീയകാണ്ഡേ - ദിതീയഃ പ്രശ്നഃ

പ്രിയങ്ഗവഃ | മാരുതാഃ | ഖലു | വൈ | ദേവതയാ |
സജാതാ ഇതി സ - ജാതാഃ | മരുതഃ | ഏവ | സ്വേന |
ഭാഗധേയേനേതി ഭാഗ - ധേയേന | ഉപേതി | ധാവതി | തേ |
ഏവ | അസ്മൈ | സജാതാനിതി സ - ജാതാൻ | പ്രേതി |
യച്ഛന്തി | ഗ്രാമീ | ഏവ | ഭവതി | പ്രിയവതീ ഇതി
പ്രിയ - വതീ | യാജ്യാനുവാക്യേ ഇതി
യാജ്യാ - അനുവാക്യേ || 61 (50)

2.2.11.5

ഭവതഃ പ്രിയമേവൈനച്ഛ സമാനാനാം കരോതി ദിപദാ
പുരോഽനുവാക്യാ ഭവതി ദിപദ ഏവാവ രുന്ധേ ചതുഷ്പദാ
യാജ്യാ ചതുഷ്പദ ഏവ പശൂനവ രുന്ധേ ദേവാസുരാഃ
സംയത്താ ആസൻ തേ ദേവാ മിഥോ വിപ്രിയാ ആസൻ തേ
(1) ടന്യോഽന്യസ്മൈ ജൈഷ്ഠ്വായാ-തിഷ്ഠമാനാശ്ചതുർധാ
വ്യക്രാമന്നഗ്നിർവസുഭിഃ സോമോ രുദ്രിരീന്ദ്രോ മരുദ്ഭിർ
വരുണ ആദിത്യൈഃ സഃ ഇന്ദ്രഃ പ്രജാപതിമുപാധാവത് ത-[] 62

2.2.11.5 - Padam

ഭവതഃ | പ്രിയം | ഏവ | ഏനം | സമാനാനാം |
കരോതി | ദിപദേതി ദി - പദാ ||

പദ പാഠേ (വാക്യ സഹിത) - ദിതീയകാണ്ഡേ - ദിതീയഃ പ്രശ്നഃ

പുരോ॒നുവാ॒കേ॒ത്യതി॑ പു॒രഃ - അ॒നുവാ॒ക്യാ । ഭ॒വതി॑ ।
ദി॒പദ॑ ഇ॒തി ദി॒പദഃ॑ । ഏ॒വ । അ॒വേതി॑ । രു॒ന്ധേ ।
ച॒തുഷ്ട॑ദേ॒തി ച॒തുഃ - പ॒ദാ । യാ॒ജ്യാ । ച॒തുഷ്ട॑ ഇ॒തി
ച॒തുഃ - പ॒ദഃ । ഏ॒വ । പ॒ശൂൻ । അ॒വേതി॑ । രു॒ന്ധേ ।
ദേ॒വാ॒സുരാ॑ ഇ॒തി ദേ॒വ - അ॒സുരാഃ॑ । സം॑യ॒ത്താ ഇ॒തി
സം - യ॒ത്താഃ । ആ॒സന്ന് । തേ । ദേ॒വാഃ । മി॒മഃ । വി॒പ്രിയാ॑
ഇ॒തി വി॒പ്രിയാഃ॑ । ആ॒സന്ന് । തേ । അ॒ന്യഃ । അ॒ന്യ॒സ്തൈ॑ ।
ജൈ॒ഷ്ട്വായ॑ । അ॒തിഷ്ട॑മാ॒നാഃ । ച॒തുർധേ॑തി ച॒തുഃ - ധാ ।
വീ॒തി । അ॒ക്രാമ॑ന്ന് । അ॒ഗ്നിഃ । വ॒സുഭി॑രി॒തി വ॒സു - ഭിഃ ।
സോ॒മഃ । രു॒ദ്രഃ । ഇ॒ന്ദ്രഃ । മ॒രുദ്ഭി॑രി॒തി മ॒രുത് - ഭിഃ ।
വ॒രു॒ണഃ । ആ॒ദി॒തൈഃ॑ । സഃ । ഇ॒ന്ദ്രഃ । പ്ര॒ജാപ॑തി॒മിതി॑
പ്ര॒ജാ - പ॒തിം । ഉ॒പേതി॑ । അ॒ധാവ॑ത് । തം । 62 (50)

2.2.11.6

-മേ॒തയാ॑ സം॒ജ്ഞാ॑ന്യാ॒ഽയാജ॑യദഗ്നയേ വ॒സു॒മതേ॑
പു॒രോ॒ധാശ॑മഷ്ടാക॒പാലം॑ നി॒രവ॑പഥ് സോ॒മായ॑ രു॒ദ്രവ॑തേ
ച॒രു॒മി॒ന്ദ്രായ॑ മ॒രുത॑തേ പു॒രോ॒ധാശ॑മേ॒കാദ॑ശക॒പാലം॑
വ॒രു॒ണായാ॑ഽഽദി॒ത്യവ॑തേ ച॒രും ത॑തോ വാ ഇ॒ന്ദ്രം ദേ॒വാ
ജൈ॒ഷ്ട്വായാ॑ഭി॒ സമ॑ജാനത യഃ സ॒മാ॒നൈർമി॑ഥോ വി॒പ്രിയഃ॑

പദ പാഠേ (വാക്യ സഹിത) - ദിതീയകാണ്ഡേ - ദിതീയഃ പ്രശ്നഃ

സ്യാത് തമേതയാ സംജ്ഞാന്യാ യാജയേദഗ്നയേ വസുമതേ
പുരോധാശമഷ്ടാകപാലം നിർവപേമ് സോമായ രൂദ്രവതേ
ചരുമിന്ദ്രായ മരുത്വതേ പുരോധാശമേകാദശകപാലം
വരുണായ () ss*ദിത്യവതേ ചരുമിന്ദ്രമേവൈനം ഭൂതം
ജൈഷ്ഠായ സമാനാ അഭി സം ജാനതേ വസിഷ്ഠഃ
സമാനാനാം ഭവതി । 63

2.2.11.6 - Padam

ഏതയാ । സംജ്ഞാന്യേതി സം - ജ്ഞാന്യാ । അയാജയത് ।
അഗ്നയേ । വസുമത ഇതി വസു - മതേ । പുരോധാശം ।
അഷ്ടാകപാലമിത്യഷ്ടാ - കപാലം । നിരിതി । അവപത് ।
സോമായ । രൂദ്രവത ഇതി രൂദ്ര - വതേ । ചരും । ഇന്ദ്രായ ।
മരുത്വതേ । പുരോധാശം ।
ഏകാദശകപാലമിത്യേകാദശ - കപാലം । വരുണായ ।
ആദിത്യവത ഇത്യാദിത്യ - വതേ । ചരും । തതഃ । വൈ ।
ഇന്ദ്രം । ദേവാഃ । ജൈഷ്ഠായ । അഭി । സമിതി । അജാനത ।
യഃ । സമാനൈഃ । മിഥഃ । വിപ്രിയ ഇതി വി-പ്രിയഃ । സ്യാത് ।
തം । ഏതയാ । സംജ്ഞാന്യേതി സം - ജ്ഞാന്യാ ।
യാജയേത് । അഗ്നയേ । വസുമത ഇതി വസു - മതേ ।

പദ പാഠേ (വാക്യ സഹിത) - ദിതീയകാണ്ഡേ - ദിതീയഃ പ്രശ്നഃ

പുരോധാശം | അഷ്ടാകപാലമിത്യഷ്ടാ - കപാലം | നിരിതി |

വപേത് | സോമായ | രുദ്രവത ഇതി രുദ്ര - വതേ | ചരും |

ഇന്ദ്രായ | മരുതവതേ | പുരോധാശം |

ഏകാദശകപാലമിത്യേകാദശ - കപാലം | വരുണായ () |

ആദിത്യവത ഇത്യാദിത്യ - വതേ | ചരും | ഇന്ദ്രം | ഏവ |

ഏനം | ഭൂതം | ജൈഷ്ഠ്യായ | സമാനാഃ | അഭി | സമിതി |

ജാനതേ | വസിഷ്ഠഃ | സമാനാനാം | ഭവതി | 63 (64)

(വിശ്വേവ - തിഷ്ഠന്ത്യേതാമേ - വാമൈന്ദ്രസ്യ -

യാജ്യാനുവാക്യേ - തം - വരുണായ - ചതുർഭശ ച) (A11)

2.2.12.1

ഹിരണ്യഗർഭ ആപോ ഹ യത് പ്രജാപതേ |

സ വേദ പുത്രഃ പിതര്യു സ മാതര്യു സ സൂനുർഭുവഥ്

സ ഭുവത് പുനർമഘഃ | സ ദ്യാമൗർണോദന്തരിക്ഷ്യു

സ സുവഃ സ വിശ്വാ ഭുവോ അഭവഥ് സ ആഭവത് |

ഉദു ത്യം ചിത്രം | സ പ്രത്വന്നവീയസാഭ്യേ ദ്യുണേ

സംയതാ | ബൃഹത് തന്മ ഭാനുനാ |

നി കാവ്യാ വേധസഃ ശശ്വതസ്തർഹസേ ദധാനോ - [] 64

2.2.12.1 - Padam

ഹിരണ്യഗർഭ ഇതി ഹിരണ്യ - ഗർഭഃ | ആപഃ | ഹ | യത് |
 പ്രജാപത ഇതി പ്രജാ-പതേ | സഃ | വേദ | പുത്രഃ | പിതരം |
 സഃ | മാതരം | സഃ | സൂനൂഃ | ഭൂവത് | സഃ | ഭൂവത് |
 പുനർമഘ ഇതി പുനഃ - മഘഃ | സഃ | ദ്യാം | ഔർണോത് |
 അന്തരിക്ഷം | സഃ | സുവഃ | സഃ | വിശ്വാഃ | ഭൂവഃ |
 അഭവത് | സഃ | ഏതി | അഭവത് | ഉദിതി | ഉ | ത്യം | ചിത്രം |
 സഃ | പ്രതവദിതി പ്രത - വത് | നവീയസാ | അഗ്നേ |
 ദ്യുജ്ഞേ | സംയതേതി സം - യതാ | ബൃഹത് | തതന്മ |
 ഭാനുനാ | നീതി | കാവ്യാ | വേധസഃ | ശശ്വതഃ | കഃ |
 ഹസ്തേ | ദധാനഃ | 64 (50)

2.2.12.2

നര്യം പുരുണി | അഗ്നിർ ഭൂവദ്രയിപതീ രയിണാഴ് സത്രാ
 ചക്രാണോ അമൃതാനി വിശ്വാ | ഹിരണ്യപാണിമൃതയേ
 സവിതാരമുപ ഹായേ | സ ചേത്താ ദേവതാ പദം |
 വാമമദ്യ സവിതർവാമമു ശോ ദിവേദിവേ വാമമസ്തദ്യ
 സാവീഃ | വാമസ്യ ഹി ക്ഷയസ്യ ദേവ ഭൂരേരയാ ധിയാ

പദ പാഠേ (വാക്യ സഹിത) - ദിതീയകാണ്ഡേ - ദിതീയഃ പ്രശ്നഃ
 വാമഭാജഃ സ്യാമ | ബന്ധിത്വാ പർവതാനാം വിദ്രം ബിഭർഷി
 പൃഥ്വി | പ്ര യാ ഭൂമി പ്രവത്യാതി മഹാ ജിനോഷി - [] 65

2.2.12.2 - Padam

നര്യോ | പുരുണി | അഗ്നിഃ | ഭൂവത് | രയിപതിരിതി
 രയി - പതിഃ | രയിണാം | സത്രാ | ചക്രാണഃ | അമൃതാനി |
 വിശ്വാ | ഹിർണ്യപാണിമിതി ഹിർണ്യ - പാണിം | ഊതയേ |
 സവിതാരം | ഉപേതി | ഹായേ | സഃ | ചേത്താ | ദേവതാ |
 പദം | വാമം | അഭ്യ | സവിതഃ | വാമം | ഉ | ശഃ | ദിവേദിവ
 ഇതി ദിവേ-ദിവേ | വാമം | അസ്മദ്ഭൃമിത്യസ്മ-ഭൃം | സാവീഃ |
 വാമസ്യ | ഹി | ക്ഷയസ്യ | ദേവ | ഭൂരേഃ | അയാ | ധിയാ |
 വാമഭാജ ഇതി വാമ - ഭാജഃ | സ്യാമ | ബത് | ഇത്വാ |
 പർവതാനാം | വിദ്രം | ബിഭർഷി | പൃഥ്വി | പ്രേതി | യാ |
 ഭൂമി | പ്രവത്യാതി | മഹാ | ജിനോഷി | 65 (50)

2.2.12.3

മഹിനി | സ്തോമാസസ്താ വിചാരിണി പ്രതിഷ്ഠാഭന്ത്യക്തുഭിഃ |
 പ്രയാ വാജം ന ഹേഷന്തം പേരുമസ്യസ്യർജുനി |
 ഋദുദരേണ സഖ്യാ സചേയ യോ മാ ന രിഷ്ട്യദ്ധര്യശ്വ പീതഃ |
 അയം യഃ സോമോ നൃധായുസ്മേ തസ്മാ ഇന്ദ്രം
 പ്രതിരമേമ്യച്ഛ | ആപാന്തമന്യുസ്തപല-പ്രഭർമാ ധുനിഃ ശിമീ

വാ॒ണുരു॑മാ॒ഽഽ ഋ॒ജീ॒ഷീ॑ । സോ॒മോ॑ വി॒ശ്വാ॑ന്യ॒തസാ॑ വ॒നാ॒നി
നാ॒ർവാ॒ഗി॒ന്ദ്രം പ്ര॒തിമാ॑നാനി ദേ॒ഭുഃ । പ്ര - [] 66

2.2.12.3 - Padam

മ॒ഹി॒നി । സ്തോ॑മാ॒സഃ । ത്വാ । വി॒ചാ॑രി॒ണീ॒തി വി - ചാ॑രി॒ണി ।
പ്ര॒തീ॒തി । സ്തോ॑ഭ॒ന്തി । അ॒കു॒ഭി॒രി॒ത്യ॒കു - ഭിഃ । പ്രേ॒തി ।
യാ । വാ॒ജം । ന । ഹേ॒ഷന്തം॑ । പേ॒രും । അ॒സ്യ॑സി ।
അ॒ർജു॑നി । ഋ॒ദു॒ഭരേ॑ണ । സ॒ഖ്യാ । സ॒ചേ॒യ । യഃ । മാ । ന ।
രി॒ഷ്യേ॒ത് । ഹ॒ര്യ॒ശോ॒തി ഹ॒രി - അ॒ശ്വ । പീ॒തഃ । അ॒യം । യഃ ।
സോ॒മഃ । നൃ॒ധായീ॑തി നി - അ॒ധായീ॑ । അ॒സ്മൈ॑ ഇ॒തി ।
ത॒സ്മൈ॑ । ഇ॒ന്ദ്രം । പ്ര॒തിര॑മി॒തി പ്ര - തി॒രം । ഏ॒മി । അ॒ച്ഛ ।
ആ॒പാ॒ന്തമ॑ന്യൂ॒രിത്യാ॑പാ॒ന്ത - മ॒ന്യുഃ । തൃ॒പല॑പ്ര॒ഭർമേ॑തി
തൃ॒പല॑ - പ്ര॒ഭർമാ॑ । ധു॒നിഃ । ശി॒മീ॒വാൻ । ശ॒രു॒മാ॒നി॒തി
ശ॒രു - മാൻ । ഋ॒ജീ॒ഷീ॑ । സോ॒മഃ । വി॒ശ്വാ॑നി । അ॒തസാ॑ ।
വ॒നാ॒നി । ന । അ॒ർവാ॑ക് । ഇ॒ന്ദ്രം । പ്ര॒തിമാ॑നാനീ॒തി
പ്ര॒തി - മാ॑നാനി । ദേ॒ഭുഃ । പ്രേ॒തി । 66 (50)

2.2.12.4

സു॒വാ॒നഃ സോ॒മഃ ഋ॒തയു॑ശ്ചി॒കേതേ॑ന്ദ്രായ ബ്ര॒ഹ്മ
ജ॒മദ॑ഗ്നി॒രർച॑ൻ । വൃ॒ഷാ യ॑ന്താ॒സി ശ॒വസ॑സ്തൂ॒രസ്യ॑ാന്തര്യ॒ച്ഛ

ഗൃണതേ ധർത്ഥം ദൃഢം | സബാധസേ മദം ച ശുഷ്യം ച
 ബ്രഹ്മ നരോ ബ്രഹ്മകൃതഃ സപര്യൻ | അർകോ വാ യത്
 തൂരതേ സോമചക്ഷാസ്തത്രേദിന്ദ്രോ ദധതേ പൃഥ്വീസു തൂര്യാം |
 വഷ്ട് തേ വിഷ്ണവാസ ആ കൃണോമി തന്മേ ജുഷസ്വ
 ശിപിവിഷ്ട ഹവ്യം | 67

2.2.12.4 - Padam

സുവാനഃ | സോമഃ | ഋതയുരിത്യുത - യുഃ | ചികേത |
 ഇന്ദ്രായ | ബ്രഹ്മ | ജമദഗ്നിഃ | അർചൻ | വൃഷാ | യന്താ |
 അസി | ശവസഃ | തൂരസ്യ | അന്തഃ | യച | ഗൃണതേ |
 ധർത്ഥം | ദൃഢം | സബാധ ഇതി സ - ബാധഃ | തേ | മദം |
 ച | ശുഷ്യം | ച | ബ്രഹ്മ | നരഃ | ബ്രഹ്മകൃത ഇതി
 ബ്രഹ്മ - കൃതഃ | സപര്യൻ | അർകഃ | വാ | യത് | തൂരതേ |
 സോമചക്ഷാ ഇതി സോമ - ചക്ഷാഃ | തത്ര |
 ഇത് | ഇന്ദ്രഃ | ദധതേ | പൃഥ്വീസിതി പൃത് - സു | തൂര്യാം |
 വഷ്ട് | തേ | വിഷ്ണോ | ആസഃ | ഏതി | കൃണോമി | തത് |
 മേ | ജുഷസ്വ | ശിപിവിഷ്ടേതി ശിപി-വിഷ്ട | ഹവ്യം | 67 (50)

2.2.12.5

വർധ॑ന്തു ത്വാ॑ സു॒ഷ്ടുത॑യോ ഗിരോ॑ മേ യു॒യം പാ॑ത
 സ്വ॒സ്തിഭിഃ॑ സദാ॑ നഃ । പ്ര॒ തത് തേ॑ അ॒ദ്യ ശി॑പിവിഷു
 നാമാ॑ര്യഃ ശ॒ഘ് സാ॑മി വയു॑നാനി വി॒ദാൻ । തന്വാ॑ ഗൃ॒ണാമി
 തവ॑സമ॒തവീ॑യാൻ ക്ഷയ॑ന്നമസ്യ ര॒ജസഃ॑ പരാ॒കേ ।
 കിമി॑ത് തേ വി॒ഷ്ണോ പ॑രിചക്ഷ്യം ഭൂ॒ത് പ്ര യ॑ദവ॒ക്ഷേ
 ശി॑പിവിഷ്ണോ അ॒സ്മി । മാ വർ॑പോ അ॒സ്മദ॑പ ഗൃ॒ഹ
 ഏ॒തദ്യ॑ദന്യരു॒പഃ സ॑മി॒ഥേ ബ॑ഭൂ॒ഥ । 68

2.2.12.5 - Padam

വർധ॑ന്തു । ത്വാ॑ । സു॒ഷ്ടുത॑യ ഇതി॑ സു - സ്തു॒തയഃ॑ । ഗിരഃ॑ ।
 മേ । യു॒യം । പാ॑ത । സ്വ॒സ്തിഭി॑രിതി॑ സ്വ॒സ്തി-ഭിഃ॑ । സദാ॑ । നഃ ।
 പ്രേ॒തി । തത് । തേ॑ । അ॒ദ്യ । ശി॑പിവിഷ്ണു॒തി ശി॑പി - വി॒ഷു ।
 നാമ॑ । അ॒ര്യഃ । ശ॒ഘ് സാ॑മി । വയു॑നാനി । വി॒ദാൻ । തം । ത്വാ॑ ।
 ഗൃ॒ണാമി । തവ॑സം । അ॒തവീ॑യാൻ । ക്ഷയ॑ന്നം । അ॒സ്യ ।
 ര॒ജസഃ॑ । പരാ॒കേ । കിം । ഇത് । തേ॑ । വി॒ഷ്ണോ ഇതി॑ ।
 പ॑രിചക്ഷ്യ॒മിതി॑ പരി - ചക്ഷ്യം॑ । ഭൂ॒ത് । പ്രേ॒തി । യത് ।
 വ॒വക്ഷേ॑ । ശി॑പിവിഷ്ണു॒ ഇതി॑ ശി॑പി - വി॒ഷുഃ । അ॒സ്മി । മാ ।
 വർ॑പഃ । അ॒സ്മത് । അ॒പേതി॑ । ഗൃ॒ഹഃ । ഏ॒തത് । യത് ।

അന്യരുപ ഇത്യന്യ - രൂപഃ । സമിഥ ഇതി സം - ഇഥേ ।
ബദ്ധൂമ । 68 (50)

2.2.12.6

അഗ്നേ ദാ ദാശുഷേ രയിം വീരവന്തം പരീണസം ।
ശിശീഹി നഃ സൂനുമതഃ । ദാ നോ അഗ്നേ ശതിനോ ദാഃ
സഹസ്രിണോ ദൂരോ ന വാജം ശ്രുത്യാ അപാ വൃധി ।
പ്രാചീ ദ്യാവാപൃഥിവീ ബ്രഹ്മണാ കൃധി സുവർണ
ശുക്രമുഷസോ വി ദിദ്യുതഃ । അഗ്നിർദാ ദ്രവിണം
വീരപേശാ അഗ്നിർ ജഷിം യഃ സഹസ്രാ സനോതി ।
അഗ്നിർദിവി ഹവ്യമാ ത്താനാഗ്നേർധാമാനി വിദ്യുതാ
പുരുത്രാ । മാ - [] 69

2.2.12.6 - Padam

അഗ്നേ ॥ ദാഃ । ദാശുഷേ ॥ രയിം । വീരവന്തമിതി വീര-വന്തം ।
പരീണസമിതി പരീ - നസം । ശിശീഹി । നഃ । സൂനുമത
ഇതി സൂനു - മതഃ । ദാഃ । നഃ । അഗ്നേ । ശതിനഃ । ദാഃ ।
സഹസ്രിണഃ । ദൂരഃ । ന । വാജം ॥ ശ്രുതൈ ॥ അപേതി ।
വൃധി । പ്രാചീ ഇതി । ദ്യാവാപൃഥിവീ ഇതി
ദ്യാവാ-പൃഥിവീ । ബ്രഹ്മണാ । കൃധി । സുവഃ । ന । ശുക്രം ।

പദ പാഠേ (വാക്യ സഹിത) - ദ്വിതീയകാണ്ഡേ - ദ്വിതീയഃ പ്രശ്നഃ

ഉഷ॑സഃ । വീ॒തി । ദി॒ദ്യു॒തും । അ॒ഗ്നിഃ । ദാഃ । ദ്ര॒വി॒ണം ।
വീ॒രപേ॑ശാ ഇ॒തി വീ॒ര - പേ॑ശാഃ । അ॒ഗ്നിഃ । ജ॒ഷീം ।
യഃ । സ॒ഹ॒സ്രാ॑ । സ॒നോ॑തി । അ॒ഗ്നിഃ । ദി॒വി । ഹ॒വ്യം ।
ഏ॒തി । ത॒താന॑ । അ॒ഗ്നേഃ । ധാ॒മാനി॑ । വി॒ഭൃ॒തേതി॑ വി-ഭൃ॒താ ।
പു॒രു॒ത്രേതി॑ പു॒രു - ത്രാ । മാ । **69 (50)**

2.2.12.7

നോ॑ മ॒ര്യീ॒ രാ തു॑ ഭ॒ര ।
ഘൃ॒തം ന॑ പൃ॒തം ത॒നുര॑രേ॒പാഃ ശു॒ചി॒ ഹി॒ർണ്യം ।
തത് തേ॑ രു॒ക്മോ॑ ന രോ॒ചത॑ സ്വ॒ധാവഃ॑ । ഉ॒ഭേ സു॑ശ്ച॒ന്ദ്ര
സർ॑പി॒ഷോ ദർ॑വീ॒ ശ്രീ॒ണീ॒ഷ ആ॒സനി॑ । ഉ॒തോ ന॑ ഉത്
പു॒പു॒ര്യാ ഉ॒ക്മേ॑ഷു ശ॒വസ॑സ്ത॒ത ഇ॒ഷ സ്തോ॑ത്യു॒ഭൃ ആ॑ ഭ॒ര ।
വാ॒യോ ശ॒തച്ഛ॑ ഹ॒രീ॒ണാം യു॒വസ്യ॑ പോ॒ഷ്യാ॒നാം ।
ഉ॒ത വാ॑ തേ സ॒ഹ॒സ്രി॒ണോ രഥ॑ ആ॒ യാതു॑ പാ॒ജ്സാ ।
പ്ര യാ॑ഭി - [] **70**

2.2.12.7 - Padam

നഃ॑ । മ॒ര്യീഃ । ഏ॒തി । തു॑ । ഭ॒ര । ഘൃ॒തം । ന॑ । പൃ॒തം । ത॒നുഃ ।
അ॒രേ॒പാഃ । ശു॒ചി॒ । ഹി॒ർണ്യം । തത് । തേ॑ । രു॒ക്മഃ । ന॑ ।
രോ॒ചത॑ । സ്വ॒ധാവ॑ ഇ॒തി സ്വ॒ധാ - വഃ॑ । ഉ॒ഭേ ഇ॒തി॑ ।

സുശ്ചന്ദ്രേതി സു - ചന്ദ്ര | സർപിഷഃ | ദർവീ ഇതി |
 ശ്രീണീഷേ | ആസനി | ഉതോ ഇതി | നഃ | ഉദിതി |
 പുപുര്യഃ | ഉക്മേഷു | ശവസഃ | പതേ | ഇഷം | സ്തോത്യഭ്യ
 ഇതി സ്തോത്യ - ഭ്യഃ | ഏതി | ദര | വായോ ഇതി | ശതം |
 ഹരീണാം | യുവസ്വ | പോഷ്യാണാം | ഉത | വാ | തേ |
 സഹസ്രിണഃ | രഥഃ | ഏതി | യാതു | പാജസാ | പ്രേതി |
 യാദിഃ | **70 (50)**

2.2.12.8

-ര്യാസി ദാശാഽ സമച്ഛാ നിയുദ്ഭിർ വായവിഷ്ടയേ
 ദുരോണേ | നി നോ രയിഽ സുഭോജസം യുവേഹ നി
 വീരവദ്-ഗവ്യമശീയം ച രാധഃ | രേവതീർനഃ സധമാദ
 ഇന്ദ്രേ സന്തു തുവിവാജാഃ | ക്ഷുമന്തോ യാദിർമദേമ |
 രേവാഽ ഇന്ദ്രേവതഃ സ്തോതാ സ്യാത് താവതോ മഘോനഃ |
 പ്രേദു ഹരിവഃ ശ്രുതസ്യ | **71**

2.2.12.8 - Padam

യാസി | ദാശാഽസം | അച്ഛാ | നിയുദ്ഭിരിതി നിയുത് - ഭിഃ |
 വായോ | ഇഷ്ടയേ | ദുരോണ ഇതി ദുഃ-ഓനേ | നീതി | നഃ |
 രയിം | സുഭോജസമിതി സു - ഭോജസം | യുവ | ഇഹ |

പദ പാഠേ (വാക്യ സഹിത) - ദിതീയകാണ്ഡേ - ദിതീയഃ പ്രശ്നഃ
 നീതി | വീരവദിതി വീര - വത് | ഗവ്യം | അശ്വിയം | ച |
 രായഃ | രേവതീഃ | നഃ | സധമാദ ഇതി സധ - മാദഃ |
 ഇന്ദ്രേ | സന്തു | തുവിവാജാ ഇതി തുവി - വാജാഃ |
 ക്ഷുമന്തഃ | യാദീഃ | മദേമ | രേവാൻ | ഇത് | രേവതഃ |
 സ്തോതാ | സ്യാത് | ത്വാവത ഇതി ത്വ - വതഃ |
 മഘോനഃ | പ്രേതി | ഇത് | ഉ | ഹരിവ ഇതി ഹരി - വഃ |
 ശ്രുതസ്യ | 71 (40)

(ദധാനോ - ജിനോഷീ - ദേഭ്യഃ പ്ര - ഹവ്യം - ബഭൂമ -
 മാ - യാദീ - ശ്ചതാരിശ്ശ്ച) (A12)

Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 12 Anuvaakams :-

(പ്രജാപതിസ്താഃ സൃഷ്ടാ - അഗ്നയേ പമികൃതേ - ഗ്നയേ
 കായാ - ഗ്നയേന്നവതേ - വൈശ്വാനര - മാദിത്യം ചരു -
 മൈന്ദ്രം ചരു - മിന്ദ്രായാൻവൃജവ - ആഗ്നാവൈഷ്ണവ -
 മസൗ സോമാരൗദ്ര - മൈന്ദ്ര മേകാദശകപാലശ്ച -
 ഹിരണ്യഗർഭോ - ദ്വാദശ)

പദ പാഠേ (വാക്യ സംഹിത) - ദ്വിതീയകാണ്ഡേ - ദ്വിതീയഃ പ്രശ്നഃ

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :-

(പ്രജാപതി - രഗന്യേ കാമായാ - ടഭി സം ഭവതോ -
യോ വിദിഷാണയോ - രിധേ സന്ന ഹേ - ദാഗ്നാവൈഷ്ണ
വമു - പരിഷ്ഠാ - ദ്യാസി ദാഗ്നാഗ്ന - മേകസപ്തതിഃ)

First and Last Padam of 2nd Prasnam of Kandam 2 :-

(പ്രജാപതിഃ - പ്രേദു ഹരിവഃ ശ്രുതസ്യ)

॥ ഹരിഃ ഓം ॥

॥ കൃഷ്ണ യജുർവേദീയ തൈത്തിരീയ സംഹിതായാം

പദ പാഠേ ദ്വിതീയകാണ്ഡേ ദ്വിതീയഃ പ്രശ്നഃ സമാപ്തഃ ॥

Details of Panchati and Padam for Kandam 2 – Prasanam 2 – TS 2.2

	Panchati	Padams
Anuvakam 1	5	239
Anuvakam 2	5	254
Anuvakam 3	4	188
Anuvakam 4	8	406
Anuvakam 5	7	329
Anuvakam 6	5	236
Anuvakam 7	5	257
Anuvakam 8	6	314
Anuvakam 9	7	337
Anuvakam 10	5	262
Anuvakam 11	6	314
Anuvakam 12	8	390
Total →	71	3526

Notes:

- Please refer to the book “TS Kandam 1” and “TS 1.1 pada paadam with Vaakyam” for notes and conventions used in this Compilation.
- Please download our vedic compilations from our web site www.vedavms.in.